

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De satisfactione peccatorum. 21

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tis absoluti non possint. Censentur ergo præcepto pœnitentiæ satisfacere. Atque ita docent, Paludan. in 4. dist. 17. quæst. 7. Gabriel. ibi. q. 1. art. 3. dub. 5. Syluest. Confessio. 4. n. 3. in fine. Victor. n. 163. & alij relati à Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. num. 4.

Sed multò probabilius, & verior est opposita sententia, quam pluribus relatis firmant. Suar. t. 4. de pœnitent. disp. 36. sect. 7. n. 3. & 8. Paul. Comito. lib. 1. respons. moral. quæst. 19. in fine. §. Enumeratum. Coninch. disp. 5. de pœnit. dub. 9. n. 70. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Fagund. lib. 1. de pœnit. cap. 4. nu. 5. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 2. p. 4. num. 23. Ratio est manifesta: quia præcepto diuino de confessione faciendâ non satisfacis, cum inualidè confiteris. Ergo neque satisfacis ecclesiastico præcepto: hoc enim solum est præcepti diuini determinatio, vt dixit Trident. sess. 14. c. 5. sub finem, & can. 8. Præterea Ecclesia præcipit omnia mortalia fideles confiteri, sicuti dicitur in c. Omnis viriisque sex. de pœnitent. c. remiss. At, si absque dolore, vel non integrè fatearis, non fideliter, sed infideliter, & sic peccata fateris. Non igitur præcepto satisfacis. Neque obstat, ex defectu omnino occulto inualidam reddi confessionem, quominus inde impediatur præcepti ecclesiastici executio: nam esto, Ecclesia actum interiorem per se, & directè præcipere non possit, potest tamè indirectè, quatenus ad valorem actus externi præcepti necessarij est: hac enim ratione præcipiendo orationem, præcipit attentionem: quia sine attentione oratio esse non potest. Cum ergo ad valorem externæ confessionis necessarij sit dolor, interiùs præcipiendo confessionem dolor internus præceptus censetur. Neque item obstat textus in cap. Quod quidam nam, vt bene respondet Suar. dist. 7. ubi non dicitur, confessionem illam admittendam esse, vt sufficientem ad implendum præceptum; sed hos peccatores esse audiendos, vt continuis exhortationibus moueantur & conuertantur.

5. Hinc fit, sicet consistentem incurrere excommunicationem synodalem, quæ ipso facto omittentibus confessionem ferè in omnibus diœcesibus imposita est: quia verè confessionem omittit, quippe idem est actum non fieri, ac fieri nullum, leg. Duo sunt Titij ff. de testam. tutela. Nomine namque confessionis confessio valida intelligi debet: quia sub appellatione actus regulariter solus validus comprehenditur, vt pluribus firmat Tiraque. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. m. 5. & leg. Boues. §. Hoc sermo tota limit. i. ff. de verb. significat. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 7. in fine. Atque ita in præsentia tradit Suar. t. 4. disp. 36. sect. 8. num. 1. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. c. 4. n. 12. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 2. p. 4. n. 25. tamet si contrarium sentiat Nauarr. cap. 10. num. 4. & Henric. lib. 4. cap. 4. num. 1. propterea quòd probari non possit confessionis defectus. Sed responderetur, id necessarium non esse, cum non delicto probato, sed delicto externo excommunicatio synodalis annectatur. Sectus verò est de priuatione sepulture, & ingressu Ecclesiæ; quæ ipso facto nullibi sunt impositæ; sed per sententiam Iudicis imponenda: quæ, cum probationem delicti requirunt, & hac fit ferè impossibilis, stante defectu omnino occulto imponi non possunt, vt bene ex Cordub. notauit Fagund. loc. alleg.

6. Ab hac doctrina excipiunt Viuald. in Candelab. aureo, de confess. n. 60. Rod. in addit. ad Bullam Cruciat. §. 11. aliàs 9. n. 133. Zerola praxi Episc. 1. p. verbo, Lupanaria, §. 5. meretrices, & vrsarios aliosq; peccatores publicos, quos neque Episcopi, & Parochi excommunicatos declarant, quamuis prædicto præcepto confessionis legitime, vt dictum est, non satisfaciunt. Signum ergo est, hac excommunicationis pœna eos non adstringi. Sed nullatenus admittenda est exceptio: quia nec fundamentum habet in cap. Omnis viriisque sexus. cum æquè omnes fideles comprehendat: neque publici peccatores digniores sunt indulgentia; quam alij. Quòd verò non soleant declarari; id in fauorem aliorum fidelium cum illis communicantium fit, non, quia ipsi peccatores publici excommunicatione affecti non sint, vt rectè notauit Fagund. de secund. Eccles. præc. lib. 1. cap. 3. n. 11.

7. Tertia quæstio, an satisfacias huic præcepto si confessionem ex parte tua validam facias, & Confessarius ex malitia, vel ignorantia absolutionem non concesserit? Si confessio facta est Sacerdoti existimato, vel iurisdictione carenti; nullatenus per illum satisfieri præcepto potest: quia præceptum est de confessione faciendâ proprio Sacerdoti, vti cauerut in supra dicto cap. Omnis, & consequenter habenti iurisdictionem. At, si proprio Sacerdoti facta fuerit; ipse tamen ex malitia, vel inaduerentia te non absoluerit, plures Doctores censent, te præcepto confessionis satisfecisse. Tum, quia culpa Confessarij tibi nocere non debet. Tum, quia præceptum non tibi est impositum, neque imponi potest de actione, quæ non sit in tua potestate; sed ab alterius voluntate pendet, qualis est absolutio. Sic docent, licet non ita expressè, Paludan. Gab. Victor Syluest. pro pœni, sententiæque præcedente relati. Ceterum probabilius est te præcepto non satisfacere ea confessione, quam absolutio non sequitur, vti expressè docent Nauarr. cap. 10. num. 4. Suar. disp. 36. sect. 7. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 9. numer.

70. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. nu. 5. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Ratio ea est: quia per eam confessionem non satisfacis diuino præcepto: siquidem peccata soluta non sunt; sed adhuc retinentur; vt absolutioni directæ subiciantur. Ergo neque satisfacis humano præcepto, quod est diuini determinatum. Et exemplo Eucharistiæ conuinci potest: si enim credens, te Eucharistiam recipere, Sacerdos, vel ex malitia, vel inaduerentia hostiam in consecratam loco consecratâ porrigeret, præcepto communicandi non satisfaceres; sed errore detecto obligatus eris communicare; quia præcedentis hostiæ sumptio non fuit sacra Communio. Confessio autem, quam absolutio non sequitur, neque est pars sacramenti, neque peccata soluit, aut remittit. Ergo non est confessio, qua præcepto satisfieri potest.

Neque obstat, non tua, sed Sacerdotis culpa defectum contingere: id enim probat, te excusatum esse à præcepto, & à pœnitentiæ amplexibus, dum bona fide existimas, te absolutum esse. Sectus est, si bona fides cesset, & defectum agnoueris: sicuti docent Corduba quæst. 15. Suarez disput. 36. sect. 8. n. 3. Fagund. de pœnit. lib. 1. cap. 4. nu. 6. Neque est verum, quòd sola confessio in tua sit potestate, non absolutio: quia esto absolutio à proximè non pendet; à te tamen pendet absolutionem procurare, eique confiteri, qui absolutionem concedat: si tamen aliquando id præstare non potes, à præcepto excusaris; tamen illud non impleas.

8. Quoad causas excusantes ab huius præcepti transgressione, illi si que pœnitentiæ breuiter dicendum est, te excusatum esse primò, si imminet tibi, vel alteri graue damnum vitæ honoris, vel fortunæ: nam lex diuina, & ecclesiastica, cum fit iugum suauis, & onus leue, non censetur cum tanto detrimento obligare. Illud verò detrimentum honoris, quod ex confessione ipsa subsequitur, vt scilicet, apud Confessarium minus habeatis opinionemque religiosam, quam de te conceperat, amittas: id te potest à præcepto excusare, vt bene notauit Coninch. disp. 5. dub. 10. num. 73. vbi aduertit, sæpè te posse excusari à confessione vnus, vel alterius peccati: quia ex illius manifestatione imminet damnum, non tamen à manifestatione aliorum peccatorum; & consequenter neque à confessione faciendâ. An verò excusaris à confessionis præcepto, si alia via, quam per interpretem, vel scripturam, vel nuntius declarare peccata non possis, superius, cum de integritate confessionis sermonem fecimus, decusum reliquimus. Illud verò est certum, si nullum in specie peccatum declarare potes, non esse tibi absolutionem extra mortis articulum concedendam: quia alienum est ab vlti Ecclesiæ, sententiam absolutionis proferre nulla causa specialiter iudicanda proposita, vt bene aduertit Laym. lib. 5. sum. tract. 9. cap. 5. n. 15. ad finem.

P V N C T V M XXI.

De satisfactione peccatorum.

1. Duplîciter de satisfactione loqui possumus. Primò, de satisfactione absolute sumpta, & sine ordine, ad sacramentum Pœnitentiæ. Secundò, de satisfactione quatenus pars est, & complementum sacramenti pœnitentiæ.

§. I.

De satisfactione absolute sumpta, & absque ordine ad Sacramentum.

1. Satisfactio differt à restitutione.
2. Nullus, præter Christum, satisfacere pro mortalibus potest.
3. Qualiter pro venialibus.
4. Pro omnibus potest de congruo.
5. Remissa mortali culpa, pœna æterna remittitur: sed plerumque manet aliqua pœna temporalis.
6. Pro hac pœna temporalis bene potest quis satisfacere de congruo.
7. Ad hanc satisfactionem requiritur, opus voluntarium, & liberum.
8. Item, debet esse opus bonum.
9. Item, pœnosum, & afflictuum.
10. Potest esse opus alijs debitum.
11. Satisfaciens debet esse in gratia.
12. Item, uiuor.
13. Vnus pro alio bene satisfacere potest.
14. Limitatio Medinæ reuocatur.
15. Fit satis oppositio fundamentum.
16. Ex parte Dei adesse debet promissio satisfactionem acceptandi.

1. Satisfactio sæpè cum restitutione confunditur: sed est longe ab ea diuersa. Nam restitutio consistit in rebus.

bus. Est enim redditio rei contra voluntatem Domini sublatam, vel illius æquivalentis; ac proinde respicit reparationem damni offenso illati. Secus est satisfactio, quæ in actionibus consistit. Est enim honoris, & authoritatis læsæ reparatio. Peccato namque honorem, & authoritatem diuinam contempnimus; ac petitione veniæ, submissione, & humilitate contempnimus illius honoris reparamus, vt notatur Bellarm. l. 4. de penitent. cap. 1. Suar. disp. 37. in princ. Coninch. disp. 10. de penit. dub. 1. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. in princ. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 1.

2. Pro peccatis mortalibus nemini à Christo Salvatore datum est posse satisfacere, quia, cum malitia peccati mortalis sit infinita, eò quod diuinam maiestatem infinitam offendat, nostræque satisfactiones semper finitæ sint, & limitatæ; nequeunt satisfactionem debitam attingere, idèque opus fuit. Verbum diuinum hominem fieri, vt eius opere, vt pote à persona infinitæ dignitatis procedentia, dignam, & super abundantem satisfactionem pro nostris peccatis exhiberent.

3. Pro venialibus verò existens in mortali satisfacere non potest, quia, vt D. Thom. 2. part. quæst. 87. artic. 4. omneque eius discipuli testantur, nullius peccati venialis remissio conceditur homini peccatori Dei hosti, & inimico. At si à mortali recesserit. Deòque gratus sit ex Dei benignitate, & Christi meritis pro venialibus ad æqualitatem satisfacere potest.

4. Verùm, esto de condigno nullus peccator, nec pro veniali, nec pro mortali satisfacere potest, de congruo tamen pro omnibus peccatis satisfacit, cum eam satisfactionem exhibet, quam exhibere potest. Decebat namque Dei bonitatem, ne homines facile labentes absque remedio derelinqueret, sed postea Christi perfecta satisfactio ob illam contentus esset pro remissione culpæ, ea satisfactio, quam peccator diuina gratia adiutus posset exhibere. Et in hac decencia meritum de congruo situm est.

5. Poterit remissa culpa & pœna æterna, culpæ debita, remittitur, vt definiuit Trident. sess. 5. cap. 14. & manifestè colligitur ex illo ad Roman. 8. Nihil ergo nunc damnationis est eis, qui sunt in Christo Iesu. Remissa namque culpa, redditur peccator filius Dei, & hæres regni: cœlestis. Non igitur manere potest debitor æternæ pœnæ.

At esto, pœna æterna simul cum culpa remittatur, plerumque pœna aliqua temporalis in hac vita luenda restat. Nam esto benignissimus Deus posset simul cum remissione culpæ omnem pœnam prorsus remittere, fieri facit in Sacramento Baptismi, & martyrio non tamen decebat, nè, vt pulchre inquit Chrysostom. homil. de penitent. & confess. peccantes, & inuiti manentes efficeremus deteriores. Quod optimè declarat, pluribusque confirmat Trident. sess. 14. cap. 8. redditio rationem, ob quam conueniens fuit, totam pœnam in Baptismo remitti: scilicet post Baptismi lapsus. Mensura huius temporalis pœnæ, quæ luenda restat ex peccato remisso, soli Deo cognita est: ipse enim pro qualitate delicti pœnam designat. Notanter dixit, remissa culpa pœnam aliquam restare luendam: vt tacite insinuat, aliquando cum remissione culpæ omnem pœnam remitti. Contritio namque, quæ ad gratiam, & culpæ remissionem disponit, quatenus gratia ipsa informatur, vim habet remittendi de condigno aliquam partem pœnæ temporalis designatæ. Ergo quod intensior, & feruenter fuerit contritio, eo maioris partis remissionem obtinebit: potest ergo esse ita intensa, vt omnem pœnam remittat, sicuti contingit in Magdalenâ; aliique peccatoribus feruentissimo actu charitatis peccata detestantibus, sicuti notauit Coninch. disp. 2. de penit. dub. 12. n. 116. concl. 4.

6. Pro hac pœna temporali satisfacere nos de condigno posse oratione, ieiunio, elemosyna, aliisque pijs operibus, catholica fides docet apud Trident. sess. 14. cap. 8. & 9. & can. 13. & pluribus Scripturæ & Patrum testimoniis, & rationibus exornat aduersus hæreticos nostri temporis, Bellarm. lib. 4. de penit. cap. 3. & seq. Suar. disp. 37. sect. 1. Valen. Tom. 4. disp. 7. quæst. 14. part. 2. Coninch. disp. 10. dub. 3. Laymann. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. à num. 2. Etenim cum non solum peccatores, sed iusti ad orationem, ieiunium, elemosynam, aliisque pia opera excitentur, vt diuinum iudicium euitet, & peccata persoluant, vt colligitur ex Iob. cap. ult. David. Psal. 6. 37. & 101. Tobie cap. 12. Ilaia cap. 38. Paulo 1. Corinth. 11. & alibi, sæpè manifestè inferunt, remissa culpa pœnam restare luendam, pro qua pijs operibus nos satisfacere posse. Aduerto tamen cum Medin. de penit. tract. 2. quæst. 46. Suarez. disp. 37. sect. 9. Coninch. disp. 10. dub. 3. sæpè benignissimum Deum aliquibus penis in hac vita peccata commissa punire: sicuti contingit David ob adulterium, & populi numerationem in quarum pœnarum recompensationem, nullam aliam satisfactionem admittit: quippe hæ pœnæ à Deo infliguntur, non tam vt iustitiæ vindictæ fiat satisfactio, quam vt peccatores à peccatis committendis arcuantur, Deo rigorem, & severitatem suæ iustitiæ ostendente.

7. Vt igitur prædicta pœna temporali fiat satisfactio, ali-

quæ conditiones requiruntur: tum ex parte operis in satisfactioem exhibiti, tum ex parte personæ satisfaciens, tum ex parte Dei, cui fit satisfactio.

Primo ex parte operis requiritur, vt sit voluntarium, & liberam, vel per modum actus elicitæ, quales sunt orationes, ieiunia, elemosynæ, reliquique virtutum actus, tam interiores, quam exteriores, quos exercere vis in Dei honorem, & peccatorum satisfactionem, vel per modum obiecti voliti, vt contingit in flagellis, laboribus, & infirmitatibus à Deo immis, quæ si voluntariè acceptes, satisfactionem sufficientem pro peccatis præstare possunt, ita vt ipsa satisfactio non solum ex acceptatione, sed ex ipsis flagellis liberè acceptatis confurgat: alias non definiret Concilium sess. 14. cap. 9. flagellis temporalibus à Deo infligendis, & à nobis patienter toleratis apud Deum Patrem per Christum Iesum nos satisfacere posse; sed solum diceret, acceptatione flagellorum nos satisfacere: eaque de causa, quo grauiora fuerint flagella à Deo infligta, & patienter tolerata, eò abundantior est satisfactio. Ratio autem, quare ad satisfactionem libertas, vt dictum est, requiritur, ea est: quia peccator media satisfactioe pœnis pro peccatis debitis facit satis. At ceteri non debet peccator facere satis, nisi opus, per quod satisfacit, ab eo aliquo modo procedat. Deinde satisfactio est actus virtutis penitentiae: quia est peccati detestatio, illiusque punitio, & cum Deo reconciliatio. Ergo debet esse liber. Præterea quia à satisfactioe non aliter satisfactio distinguitur, nisi quia satisfactio ex libera voluntate satisfaciens procedit: scilicet satisfactio, quæ non spectat, an liberè satis patiens pœnas acceptet, sed an ex satisfactioe pœnæ sufficienter vindicentur: ideoque satisfactio ad iustitiam vindictæ, satisfactio ad commutatam pertinet. Ex qua ratione colligitur causa, ob quam leuissima pœnæ in hac vita patienter toleratæ satisfaciunt pro graui pœna in Purgatorio luenda: quia pœnæ in hac vita non in se spectantur, sed quatenus ab homine Deo grato liberè exhibentur, vel acceptantur, ob quam acceptationem ex Dei gratia, & Christi meritis efficacior vim habent pro peccatis satisfaciendi, quam pœnæ in Purgatorio susceptæ: vbi sola passio, & non libera patientium voluntas, & acceptatio, ac dignitas attenditur: vt ex communi sententia notauerunt Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 25. & 34. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 4. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 1.

8. Deinde opus satisfactorium, quatenus tale est, debet esse bonum: tendit namque ad peccati punitionem, & perfectam cum Deo reconciliationem, quæ absque bonitate morali consistere non possunt. Quapropter pœnæ, quas tyranni Martyribus infligebant, erant quatenus à tyrannis procedebant, Deo displicent, ac quatenus à Martyribus tolerantur, & acceptantur in peccatorum punitionem, gratissimæ Deo sunt, & plenam pro peccatis exhibent satisfactionem. Coninch. dicta disp. 10. dub. 4. n. 27. Fagund. lib. 9. de secundo Eccl. præcept. cap. 2. n. 2. Non tamen est necessarium, vt ex formali intentione satisfaciendi procedat: satis enim est virtualis, quæ quis in actu exercito se Deo submittit, vt perfectam cum Deo reconciliationem obtineat: si enim ad meritum non requiritur expressa intentio merendi, sed sufficit virtualis in ipso opere merito inclusa; à fortiori ad satisfactionem ea sufficere debet: quippe nullus est, qui voluntatem non habeat obtinendi à Deo omnem effectum sibi utilem, & suisque bonis operibus correspondentem, vt elato Suar. disp. 36. aliis 37. section. 3. numer. 5. dixit Fagundez, libr. 9. de penitent. c. 2. n. 4.

9. Præterea debet esse opus pœnosum, seu afflictuum, quod satis indicat Scriptura, consulens penitentiam, & peccatorum redemptionem ieiunio, seruo, planctu, oratione, & elemosyna, aliisque virtutum actibus, qui, esto, ab aliquo summa cum voluptate, & dulcedine exercentur; quia tamen de se humanæ naturæ graues sunt, & molesti, apti sunt ad satisfaciendum. Etenim per peccatum propria voluntati contra diuinam indulisti: per satisfactionem ergo diuinæ voluntati contra propriam te submittere debes. Hanc autem submissionem præstas quolibet virtutis actu. Ergo quilibet virtutis actus est satisfactorius. Atque ita docent Suar. disp. 37. sect. 6. n. 8. Fagund. 2. Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 5. & 12. Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 28. & 29. Hinc inferunt communiter Doctores, quo magis opus laboriosum sit, eò maiorem vim satisfaciendi habere. Sed hoc intelligendum est, ceteris paribus: sæpè namque contingit opus ex se minus laboriosum, quia in se perfectius est, & Deo gratus maiorem vim habere satisfaciendi, quam aliud opus minus perfectum, est magis laboriosum sit: v. gr. pauperi grauem necessitatem patienti largam elemosynam tribuis summa cum facilitate, non est dubium te abundantius mereri, & satisfacere, quam si vnico die graui cum difficultate ieiunasses. Quod si difficultas operis ex seruo spiritus superata sit, non obinde minuit satisfactionem, nec meritum, alias tepidi, & virtutibus exercendis difficiles abundantius mererentur, & satisfacerent, quam spiritus feruētēs, & in exercendis virtutum operibus omnino faciles: quod non est admittendum, vt rectè notauit Coninch. disp. 10. dub. 4. num. 30.

10. Addunt aliqui, debere esse opus supererogationis, & non aliâs debitum: sed immeritò id postulant, cum Concil. *sess. 14. c. 9.* satis indicet, per opera aliâs præcepta fieri satisfactionem posse. Nam, sicut præceptum non impedit meritum, neque satisfactionem impedire debet. Non enim opera virtutis in commodum Deis in nostram utilitatem præcipiuntur. Ergo ex præcepto, nec meritum, nec satisfactio illius diminuitur. Quodlibet namque opus, tamen præceptum, meriti rationem habet: quia factum est à filio in obsequium munificentissimi patris, quem decebat filiorum obsequia se ipso præmiare. Habet tamen rationem satisfactionis, quatenus per ipsum Deo, cuique voluntari se homo submitit, à qua se per peccatum subtraxerat. At hæc ex præcepto non impediuntur, quinimò præceptum augere videntur. Ergo ad satisfactionem non est necessarium esse opus supererogationis, sed potest esse opus aliâs præceptum. Atque ita docent Nauarr. *cap. 26. n. 23.* Sotus in *4. dist. 19. quæst. 2. art. 1. circa finem.* Henric. *lib. 5. de pœnit. cap. 19. num. 5.* Suar. *disp. 37. sect. 4. num. 3.* Fagund. *de sennâ. Eccles. præcept. lib. 9. c. 2. num. 8.* Coninch. *disp. 10. dub. 10. dub. 4. num. 31.* Moment tamen communiter relati Doctores, quibus adhæret Sanch. *lib. 1. sum. cap. 14. num. 6.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. qu. 5. sect. 3. p. 2. n. 12.* & infra latius dicemus; etsi Confessarius possit opus aliâs præceptum in pœnitentiam iniungere, non tamen censeri iniunctum, nisi id expressè explicet: decet enim ad opera aliâs indebita obligare in satisfactionem peccati confessi.

11. Secundo, ex parte satisfaciens conditio necessariò requisita est gratia. Nam, cum satisfactio tendat in reconciliationem cum Deo perfectam, nequit non reconciliatio fieri. Præterea, sante culpa, non potes pro pœna illi debita obtinere remissionem: neque etiam eam remissionem obtinere potes pro pœnis ex aliis culpis remissis relictis: quia dignus non es, vt hæc tibi gratia conferatur. Ergo gratia necessariò ad satisfactionem est requisita. Atque ita indicat satis Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserens satisfaciendo pro peccatis conformes fieri Christo Iesu, certissimamque artham glorificationis habere; que peccatori nullatenus conuenire possunt. Deinde asserit Concilium, nos satisfacere non posse, nisi per Christum & in Christo, in quo viuimus, metemur, & satisfacimus. At nullus viuunt in Christo, nisi qui eius gratiam possidet: ergo nullus satisfacere potest, sicuti nec mereri, nisi qui gratiam habeat. Atque ita tanquam certum tradit D. Thom. in *4. dist. 14. art. 3. capit. 2.* Bonavent. *ibi, art. 1. quæst. 3.* D. Anton. *3. p. 11. 14. cap. 20. §. 2.* Caiet. *t. 1. Opus. tract. 6. quæst. 3.* Petr. de Soto *relect. ultim. de satisfact.* Dominic. Sor. in *4. dist. 19. quæst. 1. art. 4.* quos refert Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 1. n. 23.* & 24. aduertit optimè, sæpe benignissimum Deum pœnitentiam peccatoris se humiliantis acceptare in satisfactionem pœnæ temporalis in hac vita, quam infligere decreuerat, vt contigit celestissimo Acha, *3. Reg. 21.* & colligitur ex Ierem. *c. 18.*

12. Præterea ex parte satisfaciens requiritur, quòd sit viator: etenim satisfactio simul cum merito coniungitur, vt patet ex *supradicto loco Concilij*, ibi: *In quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus.* At meritum finita hac vita non est: ergo nec satisfactio. Aliâs anime in Purgatorio existentes, cum Deum ardentissima caritate prosequuntur, breuissimo tempore pro peccatis satisfacere possent, vt notauit Coninch. *disp. 10. dub. 4. n. 24.*

13. Addunt aliqui, requiri, vt satisfactio ab eodem debitor procedat: est enim obligatio ad pœnam soluendam debitum personale, quod non videtur posse per alium satisfieri. Propria namque actione diuinam auctoritatem, & honorem læsisti ab eius voluntate te subtrahendo. Non ergo aliena actione hanc diuinæ auctoritatis læsionem reparare potes; sed necessariò propria submitto, & humiliatio requiritur. Præterea, nemo pro alio mereri, nec demereri potest: ergo neque pro alio satisfacere. Item, non potest satisfacere pro culpa: ergo nec pro pœna. Et fortè ob hanc causam dixit Paul. ad Galat. *6.* *Vnusquisque onus suum portabit.* & 2. ad Corinth. *3.* *Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.*

Cæterum hæc sententia nullatenus admittenda est; sed omninò assertandum, vnum pro alio satisfacere posse. Sic, tanquam certum, docuit Suar. *disp. 48. sect. 2. nu. 4.* Henric. *lib. 5. o. 19. n. 5.* Bellarmin. *lib. 2. de Indulgent. cap. 2.* Aegid. de Coninch. *disp. 10. dub. 7.* Fag. *l. 9. c. 2. n. 20.* & declarauit Catechismus Pij V. de Sac. Pœnit. n. 81. ibi: *In hoc summa Dei bonitas, & clementia maximis laudibus prædicanda est, qui humane imbecillitati hoc condonauit, vt vnus possit pro alio satisfacere.* Et paulò infra addit: *Qui diuina gratia præditi sunt, aliorum nomine possunt, quod Deo debetur, persolvere: quare fit, vt quodam pacto alter alterius onera portare videatur.* Et tamen concludit: *Nec vere de hoc cuiquam iudicium dubitandi locus relictus, qui in Apostolorum Symbolo. Sanctorum communionem profiteamur.* Ratio huius sententiæ est, quia Deus pro sua bonitate, & clementia acceptare potest opera à iusto facta in satisfactionem pœnæ, quam alter pro peccatis debet, ac si illud opus à debi-

tor factum esset. At, posita ea acceptatione, nemini est debitum, obligationem satisfaciendi nullam debitori superesse: ergo potest vnus pro alio satisfacere. Quòd autem bona opera vnus iusti oblata in satisfactionem pœnæ ab alio debite à Deo acceptentur, probat communis vnus fidelium, qui conuincit excitantur ad prædictas satisfactiones applicandas, maxime pro iis, qui in Purgatorio existunt.

14. Hanc sententiam limitat Medin. *de pœnit. tr. 3. quæst. 2. c. 3.* & probabile reputat Coninch. *disp. 10. dub. 7. in fin.* ne procedat semper, & infallibiliter; sed, quando diuinæ bonitati placitum fuerit, prædictam satisfactionem vnus pro alio acceptare: quia nullibi habetur, ob satisfactionem ab altero exhibitam, pœnam, quam quis debet, remitti, sicuti habetur ob satisfactionem propriam. Neque expediens videtur, eam acceptationem infallibilem esse; tum, ne debitores negligentes fiant in satisfactione propria exhibenda, sperantes, amicos pro illis satisfaciendo; tum, ne submissioem, & humiliatioem diuinæ auctoritati debitam omittant. Sed displicet propter hæc limitatio, vt potest contraria communi sensui fidelium, existimanti vnus satisfactionem pro altero oblata, si absolute deseruere: quod verum non esset, si non foret promissio diuinam infallibiliter acceptandi. Illud vero inconueniens de negligentia satisfaciendi, per accidens est, & abundè compenatur actu charitatis, quem vnus fidelium cum altero exercet, proprias satisfactiones ei applicando.

15. Fundamentum verò illorum, qui asserbant, neminem pro alio satisfacere posse, facile diluitur. Fateor namque, actione propria satisfaciendi exhibendam fore, idque expedire: at ex benignitate Dei aliena submissio, & humiliatio alteri applicata à Deo acceptatur, ac si ab eo esset exhibitâ. Ad confirmationem dico, neminem pro alio mereri: quia esto, id fieri posse, non fuit expediens quòd meritum præmium sit virtutis, que propriis actibus acquiri debet. Ad secundam confirmationem concedo, pro culpa vnus neminem à Christo satisfaciendo posse: quia si de satisfactione quoad sufficientiam loquamur, necessarium non est alium à Christo satisfacere, cum Christus plenissime satisfecerit, præterquam quod ea satisfactio ad æqualitatem sit impossibilis. Si verò sermo sit de satisfactione quoad efficaciam, nullatenus deicit ex alienis actibus fieri: cum enim peccator propria voluntate maculatus fuerit, propria etiam voluntate purgari à macula debuit. Seruus autem est de obligatione ad pœnam, que ex benignitate Dei ob quamlibet, satisfactionem remitti conuenienter potest.

16. Tertio, ex parte Dei requiritur, promissio acceptandi nostra bona opera in satisfactionem pœnæ pro peccatis debite. Etenim, cum cuiuslibet peccator post remissionem culpam, & pœnam desiguetur à Deo aliqua temporalis pœna in Purgatorio luenda, que quantumcumque minima sit, excedit omnem pœnam, que in hac vita sustineri potest, pœnis huius vite compenari nequit: tum, quia sunt pœnæ diuerse, & longè leuiore, tum quia non tenetur Deus eas in recompensationem acceptare, cum liberum illi sit peccatorem pœna à se designata punire, neque aliam loco illius admittere. Vt ergo loco pœnæ designatæ obligatus sit nostra bona opera in satisfactionem admittere, necessaria fuit illius diuina promissio, vt pulchre docuit Medin. *tr. de pœnit. qu. 3.* Suar. pluribus relatis, *disp. 37. sect. 7. à num. 2.* Fagund. *de 2. Eccles. præcept. lib. 9. cap. 2. num. 17.* Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 3. n. 33.* & colligitur ex Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserente nos in Christo viuere, mereri, & satisfacere, facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, hoc est, ex eius meritis, & promissione, ob quæ à Patre acceptantur.

§. II.

De satisfactione sacramentali, & obligatione Sacerdotis illam imponendi.

1. *Qua sit satisfactio sacramentalis, & quem effectum habeat?*
2. *Debes esse in gratia, vt obtineas effectum.*
3. *Secluso mortali habet effectum.*
4. *Satisfactio habet vim impetrandi gratias peruenientes.*
5. *Non habet gratia augmentum.*
6. *Plerumque obligatur Sacerdos sub gravi culpa hanc satisfactionem imponere.*
7. *Quando excusatur ab imponenda satisfactione. Et primò de articulo mortis.*
8. *Secundò, si credatur pœnitens plene per contritionem satisficisse.*
9. *Tertiò, qualiter tempore subleui.*
10. *Quid si intra bonam sapientiam consistatur.*
11. *Quid, si pœnitens credatur nullam admittiturus.*

1. **E**xecutio operis à Confessario in pœnitentiam peccati confessi iniuncta est satisfactio sacramentalis, que est

per se spectata vim habeat remittendi penas peccatis debitas, quia ut suppono, est opus virtutis ab homine grato effectum: at, ut a Confessario imponitur, tanquam pars completæ & integræ Pœnitentiæ Sacramentum; ut docuit Concilium Florentinum in decreto Eugenij; & Concilium Tridentinum sess. 14. capit. 3. efficacior vim obtinet ex Christi institutione. Hæc maior efficacia non provenit, ut placuit Dominico Soto in 4. dist. 14. quest. 1. art. 5. §. Nihilominus. ex eo, quod pœnitens, pœnitentiam iniunctam exequens, pœnitentiæ actum eliciat; aliâs tota illius efficacia ex opere operantis procederet, & seculo Sacramento consistere posset: sed ex eo, quod sit pars integræ, & completæ sacramentum præteritum: ac proinde sicut sacramentum confert suos effectus ex opere operato rectè dispositis; sic executio operis à Confessario iniuncti, quæ pars est Sacramenti, confert suum effectum obicem non ponenti: effectus autem huius satisfactionis sacramentalis est remissio pœnæ pro peccatis debitis. Ergo hæc remissio non ex opere operato confert. Et ita ex communi sententia tradit Suar. disp. 38. sect. 2. Viuald. de satisfact. n. 13. Henriq. lib. 5. c. 20. n. 7. Coninch. disp. 10. dub. 10. concl. 1. & 2. Fagundez de secundo Eccles. præcept. lib. 9. cap. 3. à num. 2. Quarta autem remissio ex opere operato concedatur, solum Deo cognitum est. Verius est, maiorem remissionem concedi feruentius, & deuotius satisfactionem exequenti. Decet enim, Deum liberaliorem se ostendere iis, qui ei diligentius obsequuntur. Stante verò æqualitate satisfactionis nunquam abundantior remissio vni potius, quam alteri conceditur: quia Deus personarum acceptor non est; & notauit Coninch. disp. 10. dub. 10. numer. 93. concl. 3.

2. Notanter dixi, conferri hanc pœnæ remissionem, non pœnitenti ob: nam, si tempore, quo pœnitentiam exequeris, in statu peccati mortalis exillas, impeditur illius effectum: quia dum es in peccato, non viuus in Christo, & consequenter neque in illo satisfacis. Quod à Triu. sess. 14. c. 8. requisitum est. Deinde, quia remissio pœnæ temporalis est effectus supernaturalis; præparans hominem ad gloriam: qui autem est in mortali, omnino est ad gloriam improportionatus. Non igitur ei pœna debet remitti. Atque ita docet ex communi sententia Suarez disp. 38. sect. 3. numer. 3. Coninch. disp. 10. dub. 11. numer. 96. Henriq. lib. 5. cap. 8. & 3. capit. 20. numer. 7. Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. p. 4. num. 16. aduersus Vasquez quest. 94. art. 2. dub. 5. Zelot. in praxi fol. 371. Ruiz controu. 95. Med. & alios ab Henriq. & Valq. relato: propterea quod hæc satisfactio, non est dignitate operantis, sed ex meritis Christi proveniat. Verum esto ex meritis Christi proveniat, fauor est satisfaciendi peccato, quem non decet fieri inimico.

3. Secluso autem mortali peccato effectus satisfactionis non impeditur, tamen satisfactio veniali culpa vitietur, ut bene notauit Coninch. disp. 10. dub. 10. n. 88. Henriq. lib. 5. c. 20. n. 7. Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 3. p. 4. num. 16. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. quest. 3. concl. 3. quippe ea satisfactio non est totum opus, & ut à te procedit sed, ut est sacramenti pars, & quasi Christi opus, effectum habet, sicuti habet effectum gratiæ sacramentum cum peccato veniali susceptum; tamen contrarium sentiat Vasquez de pœnit. quest. 94. art. 2. dub. 5. n. 14. eod. quod satisfactio nullam aliam bonitatem moralem habeat, nisi eam, quam suscipit ab operante, aliâs si ob finem mortali peccaminosum satisfactio ferret, effectum non careret, sicuti non caret effectus Baptismus, vel Confirmatio in peccato mortali suscepti. Sed responderetur, opus satisfactorium ex prauo fine factum, solum extrinsecè, & quatenus ab operante procedit, vitiat, eaque de causa nullam bonitatem moralem liberam obtinet: at quia in se, & physicè est opus gratum Deo, & à Christo assumptum in sacramenti partem, ea de causa remissionem pœnarum obtinere potest ex Dei gratia, & Christi meritis. Si autem ex prauo fine mortali fuerit, eo tempore effectum remissionis habere non potest, sicuti nec susceptio Baptismi, alteriusque sacramenti: quia à peccato mortali debetur.

An verò prædictum opus, recedente peccato mortali, habeat suum effectum, incertum est. Valde pium & probabile est, effectum habere: siquidem, ut probabilis defendimus, recedente satisfactione, sacramentum pœnitentiæ suum conferre effectum. Ergo idem est huic parti concedendum. Atque ita docent Henriq. lib. 5. cap. 20. num. 7. Viuald. de satisfact. n. 12. in fine. Suar. disp. 38. sect. 8. Coninch. disp. 10. dub. 11. Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 3. part. 4. num. 17. Et videtur aperte decipi in cap. Quæret aliquis de pœnit. disp. 3. in fine, ibi: Satisfactio nis fructum non percipit impeditus peccato, quod non deseruit: percipitur autem, cum eius pœnitentia fuerit subsoluta: sicut ad lauacrum sic accedens, regenerationis Sacramentum accipit, non tamen in Christo renascitur: renascitur autem virtute Sacramenti, quod perceptum cum fictio illa de corde eius recesserit veraci pœnitentia.

4. Præter hanc remissionem pœnæ temporalis, concedenda est satisfactio quædam vis impetrandi gratias præuenientes,

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

& auxilia diuina, pro ut diuina bonitati placitum fuerit, quæ peccata in futurum pœnitens caueat. Etenim, cum hæc satisfactio, ut ex Triu. sess. 14. c. 8. constat, instituta sit, non solum ad puniendum peccata præterita, & pœnas pro illis debitas recompenstandas; sed, ut cautiore, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiat, & à peccatis committendis reuocet; necessariò illi concedenda est hæc vis impetrandi gratias præuenientes, utpote necessarias ad peccatorum fugam. Atque ita tradit Suar. disp. 38. sect. 2. n. 3. Coninch. disp. 10. dub. 10. n. 92.

5. Addunt aliqui huic satisfactioni, gratiæ habitualis augmentum, tanquam effectum ex opere operato: sed immeritò, tum, quia ipsa neque est sacramentum, neque pars essentialis illius; sed solum pars integralis perficiens sacramentum factum: neque est instituta ad reconciliandum pœnitentem cum Deo aliâs attritum existentem in mortali reconciliaret, quod est absurdum: sed solum est instituta ad remissionem pœnæ pro peccatis debitis, & ad facilius peccata in futurum cauendam: quos effectus gratiæ habitualis non deseruit, ut bene D. Th. in 4. dist. 16. quest. 1. art. 1. q. 2. ad. 3. notauit Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 10. num. 94.

6. Hanc satisfactionem plerumque obligatur Sacerdos sub graui culpa pœnitenti imponere, ut satis indicat Trident. sess. 14. c. 8. vers. Debent ergo Sacerdotes. & tradit communis sententia apud Suar. disp. 38. sect. 3. numer. 1. Henriq. lib. 5. sum. cap. 20. numer. 6. Coninch. disp. 10. dub. 8. concl. 1. Fagund. lib. 9. de pœnit. cap. 3. numer. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. Tum, ut æquitatem iudicij seruet, debitam pro peccatis pœnam exigendo: tum, ut pœnitentem coërceat, ne iterum in peccata labatur: tum ne sacramentum imperfectum relinquat. Ob quam victimam rationem credo, sacerdotem obligatum esse sub graui culpa pœnitentiam iniungere, cum commodè potest, tamen si confessio sit de solis venialibus, vel de mortalibus iam confessis; nam Sacerdoti incumbit, ne mitium, & imperfectum Sacramentum relinquat, quod necessariò sit nulla pœnitentia imposita. Quapropter, etsi pœnitentia imponenda leuis sit; non est tamen leuis illius ommissio, sicuti notauit Ioan. Sanch. disp. 15. select. disp. n. 14. & 17. aduersus alios oppositum docentes.

7. Dixi, plerumque: quia aliquando licet hoc sacramentum ministrare, nulla satisfactione iniuncta. Cum enim hoc Sacramentum necessarium sit, & perfici essentialiter possit absque satisfactione, non debet ob illius impossibilitatem omiti. Igitur omiti satisfactio potest, si pœnitens ita sit in extremis, ut nec minimam exequi valeat: quia obligatio imponendi pœnitenti satisfactionem, est, cum pœnitens capax est, illam exequendi, ut ex communi sententia tradit Caiet. tom. 1. Opuscul. quest. 2. art. 2. Nauarr. cap. 26. n. 20. Suarez disp. 38. sect. 3. num. 4. Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 8. numer. 63. Fagund. de secundo Eccles. præcept. lib. 9. cap. 3. numer. 9. Rarò tamen hæc impotentia contingit: nam, si pœnitens non est sensibus destitutus, credo, Sacerdotem obligatum esse illi pœnitentiam imponere, etsi leuissimam, nempe, inuocationem nominis Iesu ore, vel corde; voluntariam oblationem infirmis, & dolorum, alijque similem pium motum. Quod si peccata ampliore satisfactionem exposculent, & credat infirmus victurus, imponenda est sub obligatione, si conualuerit, exequenda, ut docuit Theod. Cantuarien. in cap. 26. quest. 7. ibi: Si diuinitus ereptus conualuerit, pœnitentia modum à Sacerdote sibi impositum diligenter obseruet. Et tradit Fagund. d. l. 9. cap. 3. n. 9. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 2. et. 1. fin.

8. Secundo, excusatur sacerdos à pœnitentiæ impositione, si probabiliter existimet, pœnitentem, ob vehementem contritionem, vel ob aliam grauem pœnitentiam assumptam plenè peccatis satisfecisse. Nam, stante hac opinione æquitas iudicij postulat, ut reus absoluat ab obligatione solvendi, cum nihil soluendum habeat. Sic Suar. Coninch. Fagund. locis alleg. Sed hic casus moraliter est impossibilis, cum absque diuina reuelatione constare Sacerdoti non possit, pœnitentem plenè pro peccato satisfecisse, ut bene aduertit Coninch. d. dub. 8. n. 63. Præterea deberet constare, non indigere pœnitentia in remedium, & medicinam peccatorum præseruatiuum, quod vix est possibile.

9. Tertio, ad idem est, si tempore Iubilei confessio fiat: nam, cum per Iubileum plena peccatorum concedatur remissio, superfluit: qualibet alia satisfactio. Verum, quia sæpe accidit pœnitentes intentione lucrandi Iubileum confessionem fecisse; postmodum verò, vel mutata voluntatem, vel ab eo lucrando impediti; nullatenus Sacerdos satisfecerit, si hac intentione contentus esset; sed necessariò debet ad executionem illius intentionis obligare pœnitentes, etque diligentias pro lucrando Iubileo in pœnitentiam iniungere, sicuti docuit Valq. quest. 94. art. 2. dub. 3. Ipsis verò obligatis Iubileum lucrari, non tenetur Sacerdos aliam pœnitentiam in satisfactionem iniungere ob rationem dictam: quia Iubileum est plena peccatorum remissio: & tradit aliis relatis Emman. Sa. verbo Satisfactio. n. 2. Tolet. lib. 6. cap. 23. n. 10. & pluribus exornat Suar. disp. 38. sect. 10. n. 10. Bene tamen potest, & plerumque tenetur,

tur, aliquam satisfactionem ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum eis iniungere: nam, cum sacerdos non solum sit iudex, sed Medicus, qui pœnitentes mederi debet, & per obtentionem Iobilei non censentur regulariter satis curari, tenetur eas pœnitentias iniungere, quæ huic fini vitæ sibi fuerint conuenientes. Quapropter rectè inquit Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 10.* his temporibus pœnitentes ad executionem pœnitentiæ à Confessariò iniunctæ raro, vel nunquam excusari ob Iubileum, vel plenariam Indulgentiam: quia plerunquè imponuntur leuissimæ pœnitentiæ, & quæ vix sufficiunt per modum medicinæ.

10. Quattò, creditur Fagund. *de secundo Eccl. præcep. lib. 9. cap. 3. numer. 9.* & Bonac. *disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. part. 2. numer. 3.* excusari Sacerdotem ab impositione pœnitentiæ, si lapsus intra horam pœnitentiæ sacramentum scrupuloso ministrat. Moveri possunt: quia pœnitentia in prima confessione imposita ceteri debet pro aliis imposita esse. Sed hoc ad summum verum esse potest, casu, quo scrupulosus eadem peccata, à quibus in prima confessione absolutus fuit, iterum clauibus Ecclesiæ subiceret: quia satisfactionis prioris impositio vix fuit sufficiens pro illorum peccatorum remissione obtinenda. Ceterum, neque cum hac limitatione hanc exculpationem admitto, ne consequenter dicamus, Sacerdotem excusatum esse à pœnitentia iniungenda, quoniam pœnitens de peccatis rectè confessus confessionem instituit. Ratio autem huius obligationis ea est: quia Sacerdoti nunquam constat pœnitentiam iniunctam sufficientem esse ad plenam pœnitentiæ debitæ remissionem: quinimò plerunquè prelumere potest, insufficientem esse: quippe sepe insufficientes imponitur, & longè leuior, quàm peccata exigunt, ob maiorem pœnitentis fructum, ne à Sacramento Pœnitentiæ accedat, ne de pœnitentia iniuncta horrorem concipiat. Quod verò Bonac. inquit, posse eandem pœnitentiam priori confessione impositam denuò imponi, mihi displicet: quia esto opus aliàs præceptum in pœnitentiam iniungi possit: non tamen præceptum eodem titulo.

11. Quintò, addunt aliqui, quos minus benè refert Henric. *lib. 5. sum. c. 20. n. 6. in comment. lit. Z.* Sacerdotem ab obligatione imponendi pœnitentiam excusatum esse, si credat, pœnitentem nullam esse admissurum, vel excurrurum. Nam, cum impositio pœnitentiæ in bonum pœnitentis referatur, ea impositio potius in illius detrimentum, quàm commodum cedit. Item, finis, ob quem pœnitentia imponitur, est, ut pœnitens illius executione pro peccatis satisfaciatur. Si ergo illam excurrurum non est, quinimò neque admissurum, finis impositionis cessat, ac proinde & Confessarij obligatio. Sed hanc exculpationem nullatenus censio admittendam, sicuti neque eam admittit Reg. *lib. 7. n. 12.* Bon. *disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 2. n. 5.* Fagund. *9. de pœnit. c. 3. n. 10.* Nam cito, plures DD. non infimè notæ, quos infra referemus, sentiant, pœnitentem obligatum non esse pœnitentiam iniunctam acceptare, vel acceptatam implere: ac Sacerdotem non audent à pœnitentia iniungenda excusare, ut ne videatur peccatis pœnitentis conuincere, ea imposita relinquens: tum, ne sit occasio pœnitenti peccata temerè, & in grauiora incidendi, vtpote qui se sentit franco pœnitentiæ destitutum: tum, ne Sacramentum Pœnitentiæ truncatè, & imperfectè ministrat, nullam pœnitentiam, partem illius integram assignando. Qui fines non cernunt, tamen pœnitens pœnitentiam non acceptet, neque implcat.

§. III.

Quæ, qualiter, & quanta satisfactio imponenda sit.

1. Opus bonum pœnitens, & aliquando ex præcepto debitum imponi potest.
2. Non est necessarium, ut sit opus externum.
3. Quid de suffragiis pro animabus Purgatori.
4. Debet esse opus præstandum ab ipsomet pœnitente.
5. Qualiter opus publicum in pœnitentiam iniungi possit.
6. Potest cogi pœnitens ad confessionis frequentiam.
7. Quid de reliquis Sacramentis dicendum sit.
8. Quantitas pœnitentiæ arbitrio prudentis Confessarij relinquatur.
9. Peccat grauius Confessariis, si absque causa leuissimam pœnitentiam pro grauius peccatis iniungat.
10. Stante causa licitum est.
11. Pœnitens monendus est, pœnitentiam non esse delicto commensuratam.
12. Plerunquè sub præcepto pœnitentiæ imponenda est.
13. Sub consilio verius est imponi sacramentaliter non posse.
14. Grauis pœnitentia imponi non potest sub leui obligatione.
15. Sub conditione verius est imponi non posse: quidquid aliq. contrarium sentiant.
16. Regulariter ante absolutioem est satisfactio imponenda.

1. Ceterum est, opus in satisfactionem iniungendum debet esse bonum moraliter, & de se Deo gratum: siquidem in satisfactionem peccatorum, & perfectam cum Deo reconciliationem assumitur. Debet item esse pœnitens, & naturæ humanæ afflictum: quam conditionem habent omnia opera bona post naturæ lapsum, ut aliis relatis probant Valent. *1. 4. disp. 7. quest. 14. par. 3.* Pirigian. *2. p. disp. 15. q. 1. art. 1. conc. 1.* Non requiritur necessarium esse opus supererogationis; sed potest esse opus aliàs præceptum: nam ex eo, quod præceptum sit, non impedit, quin in partem sacramenti, & peccati satisfactionem assumatur, & nouo titulo pœnitens ad illius executionem obligetur. Quinimò aliquando expedit ita fieri, saltem ex parte, si pœnitens creditur illius pœnitentiæ impositione ad præceptorum obseruationem fore excitandum; cum tamen antea tepidus, & remissus extiterit. Frequenter autem opera non præcepta, sed supererogationis imponenda sunt: quia operibus aliàs præceptis vix ceteri potest pœnitens grauari, cum iam grauius sit; ac proinde rationem pœnitentis dimittit habent. Quocirca, quoties confessarij opus in pœnitentiam iniungit, semper intelligendum est iniungere opus non debitum, nisi contrarium communi consuetudine expressum intelligatur, sicuti intelligitur in elemosyna, quæ si detur extreme indigenti, sit ea satis: quia est calus extraordinarius, qui non censetur exceptus: & sicuti si præcipere, debet festis duplicem Missam audire, censendus est Missam ex præcepto, & aliam tantum supererogationis præcipere. Si præcepit singulis diebus Missam audire, creditur Missa diei festi contingenti contentus esse, ne nimium pœnitentem grauet. Secus esset, si diceret, ut singulis hebdomadis Missam audiret, censendus esset velle obligare ad Missam aliàs non debitam ex præcepto, vel voto. Quando autem penitus circumstantiis, dubium est, consulendus est confessarij, si potest, sin minus prudentis arbitrio res decidenda. Quæ Omnia Docent communiter Doctores, ut videre est in Suar. *disp. 38. sect. 6.* Henric. *1. 4. cap. 21.* Coninch. *disp. 10. dub. 8. num. 68.* & seqq. Laym. *1. 5. sum. tract. 6. cap. 15. q. 2.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 2. numer. 11.* Thom. Sanch. *1. 1. sum. c. 14. à n. 5.* Fagund. *de 2. Eccl. præcep. 1. 9. c. 5. n. 8.* & aliis.

2. Tamen opus in pœnitentiam iniungendum debere necessarium externum esse docuerit aliis relatis Ioann. Sanchez *in select. disp. 16. num. 1.* propterea quod pars Sacramenti sit, quæ visibilis debet esse, sicut & sacramentum; & quia imponitur per modum præcepti humani, quod in actum interioem directè cadere non potest: attamen praxis Ecclesiæ, & communis sententia docet, actus interiores, verbi gratia, aliquam ipsam meditationem, de Dei præsentia, de iudicio futuro, de morte imminente, de peccatorum fœditate, & grauitate, aliquemque contritionis actum, & similia iniungi posse. Nam esto, per se sensibilis non sit, sunt tamen sensibilis, quatenus à Confessariò iniunguntur, & à pœnitente acceptantur: quod sufficit, ut pars sacramenti esse possint, sicuti est contritio, quæ per confessionem manifestatur; & Corpus Christi in Eucharistia, quæ mediis speciebus consecratis sensibilis redditur. Et licet hæc iniungantur ad modum humani præcepti: quia tamen non iniunguntur absolute, sed ex pœnitentis consensu, & acceptatione, ea de causa, et si interiora sint, & inuisibilia, sub præcepto cadere possunt: sicuti docuerunt Suarez *disp. 38. section. 6. num. 2.* Reginald. *10. 1. lib. 7. num. 22.* Bafil. *Ponc. lib. 1. de matrim. cap. 7. num. 4.* Coninch. *disp. 10. dub. 8. numer. 67. conclus. 4.* Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 2.* Bonac. *disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. par. 2. n. 10.* Fagund. *de secundo Ecclesiæ præcepto. lib. 9. cap. 5. n. 5.* & alij. Quinimò, et si frequenter opus externum in pœnitentiam iniungatur, quia facilius & certius, præsertim à rudibus, impleri potest, aliquando tamen expedit supradictam meditationem, & considerationem iniungi, vtpote efficacissimam ad vitæ antea emendationem, ut benè notarunt Suar. Coninch. Laym. *loc. alleg.*

3. Quod verò prædictus Ioann. Sanch. subiungit *dicitur disp. 16. n. 1.* non posse, inquam, confessarij pœnitenti imponere in pœnitentiam peccatorum, ut aliquas orationes pro animabus purgatori recitet; eo quod sacramentum non in satisfactionem alicui peccati, sed proprii institutum sit, mihi displicet. Concedo namque, sacramentum Pœnitentiæ ad delenda peccata pœnitentis, tam quoad culpam, quàm quoad penam infirmitatem esse: sed inde non inferitur, orationes pro animabus purgatori applicandas effectum in pœnitente habituras non esse: habent quidem effectum ex opere operato, & virtute sacramenti, qui à pœnitente animabus purgatori communicari non potest, tamen illis communicat effectum, seu satisfactionem, illis orationibus correspondentem, quatenus ab ipso procedunt: qui effectus est omnino distinctus, & separabilis ab effectu & satisfactione, quem illæ orationes habent, quatenus à Confessariò sunt iniunctæ, & pars sacramenti Pœnitentiæ constituta.

4. Rursus debet esse opus ab ipsomet pœnitente præstandum, quicquid in contrarium sentiant Fagund. *1. 9. de secundo Eccl. præcep. cap. 4. numer. 12.* & Suar. *disp. 38. sect. 9. numer. 10.* Nam

Nam esto, vnus pro alio satisfacere possit; illius tamen satisfactio pars sacramenti penitentiae esse non potest: & consequenter neque ex opere operato effectum habere. Quippe satisfactio sacramentalis necessario imponenda est à confessorio ex potestate, quam habet, ligandi, ac soluendi in sacramento penitentiae. At confessorius non alium, praeter penitentem ligare ac soluere potest, neque alterius delicta vindicare. Ergo nemini alteri potest satisfactio sacramentalis imponere. Praeterea Florent. & Trident. declaratur, materiam sacramenti penitentiae esse actus penitentis, scilicet contritionem, confessionem & satisfactionem. Ergo satisfactio, quae non est à penitente facta, pars materialis Sacramenti esse non potest. Quocirca, cum alicui imponitur in penitentiam, vt ipse, vel alius nomine ipsius peregrinationem suscipiat, orationes fundat; non aliena oratio, & peregrinatio in penitentiam iniungitur, sed illius diligens procuratio, quae non abique labore & difficultate fit, vt bene notatur Layman. l. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 2. n. 10. in fine. Valq. de penit. qu. 94. art. 2. dub. 1. n. 11. Henrici. l. 5. cap. 2. n. 7. Coninch. disp. 10. de penit. dub. 8. n. 66. & plures referens Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. p. 4. n. 14. Illud verò est omnino certum, quodque etiam admittit Suar. si penitens specialiter indiget satisfactio in medellam, & praeseruationem peccatorum, nullo modo posse per alium impleri quia medicina ab altero sumptay. g. ieiunium, & medicum non potest.

5. Sed an opus iniunctum debeat esse secretum, an possit esse publicum, non consentiunt DD. Et quidem, si secreta sint, omnes conveniunt, iniustissime cogi penitentem ad penitentiam publicam: cogitur enim ad ea manifestanda. Si autem peccata publica sint, & scandalosa, adhuc Nauarr. in cap. Sacerdos de penit. disp. 6. n. 86. & in sum. ca. 6. n. 10. Emman. S. verbo Satisfactio n. 12. Reginald. l. 7. n. 32. Vega. p. 1. cap. 1. vers. Inferitur praeterea. & alij negant, posse eam penitentiam iniungi: quia esset delictorum manifestatio, & sigilli violatio: nam esto, illa peccata aliis nota sint, nouo titulo agnoscuntur ob penitentiam, & certiora redduntur. Caterum, saepe ob peccata publicè commissa expedire, & aliquando etiam necessarium esse penitentem cogere ad penitentiam publicam exhibendam, vt sic scandalo satisfaciatur, communis est sententia, teste Suar. disput. 38. sect. 6. numer. 3. Valqu. quaest. 94. art. 2. dub. 2. Coninch. disput. 10. dub. 8. numer. 74. conclus. 6. Henrici. l. 5. cap. 1. n. 12. Bonac. disput. 5. de penitent. quaest. 5. sect. 3. p. 2. numer. 14. & videtur decusum in cap. 1. de penitent. & remissionib. & à Trident. sess. 24. cap. 8. de reformat. quae non solum de foro iudiciali, sed penitentiali, & sacramentali loqui optime expendit Valqu. loco allegato. Ratio est manifestata: quia confessorio competit peccata punire, eaque mereri ea punitione, & medicina, quae necessaria est: at saepe conuenit, & saepeque necessarium esse peccata publica, & scandolosa publicè punire, & satisfactioe publica mereri. Ergo confessorius ad sic puniendum, & medendum potestatem habet. Neque inde fit, sigillum violari: quia haec obligatio ex consensu penitentis imponitur, aliàs non absolendus: sicuti iniurianti onus imponitur postulandi veniam ab offenso, abique vlla sigilli violatione.

Quod si obicitur: Ergo penitens, cuius peccatum cedit in commune reipublicae detrimentum, nisi manifestetur, cogi poterit, vt in illius manifestationem consentiat: Admittendum est, si velit absolutionem obtinere: quia cogitur praestare id, quod iure diuino & naturali tenetur. At eo non consentiente, neque illi est absolutio concedenda, neque confessio manifestanda.

Si verò penitentia publica necessaria non fit ad satisfactionem scandali raro expedire potest cogere penitentem ad illius acceptationem, & nolentem acceptare inabsoluitur dimittitur: quia hoc sacramento illiusque penitentiae impositione, bonum penitentis, quoad fieri potest, procurandum est, quod ex hac penitentiae publicae impositione absolutionisque negatione nequaquam promoueri potest, vt bene notatur Coninch. disp. 10. dub. 8. in fine.

6. Granior dubitatio est, an cogi possit penitens ad confessionis frequentiam. Ratio difficultatis est: nam vel astringitur ad confitenda peccata commissa, vel committenda. Ad commissa, cum supponamus ea esse concessa, astringi non potest, quippe nulla lex humana arctare peccatorem potest ad binam suorum peccatorum confessionem. Ad confessionem autem eorum, quae committenda sunt, nequit astringi: etenim obligatio haec fatendi solum esse potest sub conditione, si committantur; cuius conditionis positionem ipse peccator vitare debet. Non igitur astringi penitens potest ad frequentem confessionem. Atque ita docuit Nauarr. in sum. cap. 9. n. 1. & cap. Placuit. disp. 6. numer. 115. Sed contrarium omnino tenendum est cum communi sententia, quam pluribus relatis firmat Valqu. quaest. 91. art. 3. dub. 7. numer. 12. Ioan. Sanch. disp. 13. sect. 1. numer. 2. Layman. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. numer. 12. vers. Carneat. Tol. l. 5. sum. cap. 13. numer. 6. Fagund. de secundo Ecclesia. praepo. l. 9. cap. 5. numer. 4. Et probat vñs communi Ecclesiae: passim enim assueti peccatis, ad frequentes confessiones

astringuntur; quippe confessio est opus maximè Deo gratum, & ad remouendum prauos habitus, coercendumque peccatorem à peccatis committendis efficacissimum: ergo in penitentiam iniungi potest. Neque obstat lege humana neminem obligari posse ad eadem peccata bis confitenda: nam hoc intelligendum est directè, & formaliter: factis indirectè ex obligatione ad confessionem: ex hac enim obligatione nascitur, quod aliquando debeat peccata confessa fateri, si nolit ex venialibus denud commisisse confessionem facere. Praeterea esto absolute nulla lex humana ad frequentem confessionem obligare possit, (quod falsum est): at ex aliqua suppositione, & quasi pacto oprime potest. Etenim confessorius ad confessionis frequentiam penitentem obligat ob beneficium absolutionis illi concessum, aliàs non concessurus: sicuti Pontifex in voto castitatis, & in impedimento affinitatis dispensans ad menstruum confessionem obligare solet. Quinimò censent Ioan. Sanch. non solum ad confessionis frequentiam obligari penitentem posse; sed vt cum eodem Confessorio fateatur. Sed hoc raro vel nunquam expedit; est enim grauissimum periculum, vel transgrediendi penitentiam, vel infideliter confitendi. Adde ex obligatione ad confessionem non astringi penitentem per se ad fatenda peccata iam confessa, vel committenda; sed indifferenter ad haec, vel illa, prout sibi placuerit, & expediens esse iudicauerit, in quo nulla est deordinatio.

7. De reliquis Sacramentis facilis est resolutio, an eorum susceptio possit in penitentiam imponi: Et quidem, de Eucharistia cetero certissimum, si à Confessorio iudicatum fuerit expedire, quia cedit in Dei honorem, & maximum penitentis fructum: Ad Confirmationem suscipiendam, casu, quo suscipi non fit, optime potest penitens obligari, cum omnibus Christianis expedit hoc sacramentum suscipere: & idem est de extrema Vnctione, si in extremis sit constitutus. Ad susceptionem autem Sacramenti Ordinis, vel matrimonij, nullatenus censco obligari penitentem posse: quia sunt status summam libertatem requirentes; sicuti neque ad religionis statum, vt notauit Fagund. lib. 9. de penit. cap. 5. numer. 5.

8. Quanta verò penitentia sit à Confessorio iniungenda, ipsius arbitrio relinquitur, non quidem vt pro libro grauem, vel leuem possit iniungere; hoc enim aequitas iudicij non patitur; sed secundum grauitatem peccatorum, & penitentis dispositionem. Haec enim duo praè oculis habere debet; vt arbitrium penitentiae legitimum sit. Etenim haec penitentia, vt inquit Tridentin. sess. 14. cap. 8. circa finem, in duplicem finem referenda est, nempe, in praeteritorum vindictam, & castigatorem, & ad nouae vitae custodiam, & infirmitatis medicamentum. Vnde penitentia, quae praeterita delicta vindicat, & futura praecauet, & medetur, rectissima est. Hinc fit, expediens esse auarum, & rapacibus, si diuitias habent, elemosynas in penitentiam iniungere, luxuriosis ieiunium, carnis macerationem & regulariter omnibus quotidianam orationi recitationem, & confessionem mensuram, quia haec & peccata praeterita vindicant, & coercet à futuris.

9. Si autem Sacerdos absque iusta causa leuissimam satisfactionem pro grauib. peccatis iniungat, sine dubio mortaliter peccabit, quia nec peccata punit, nec penitentem medetur: & manifestè colligitur ex Trident. sess. 14. c. 8. circa finem. asserente, debere Sacerdotes, quantum spiritus, & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & penitentium facultate salutare, & conuenientes satisfactiones iniungere, ne si forte peccatis conuincant, & indulgentis cum penitentibus agant, leuissima quaedam opera pro grauissimis delictis iniungendo alienorum peccatorum participes efficiantur.

10. Notanter dixi, si absque iusta causa nam ea intercedente optime potest Confessorius, imò debet penitentiam peccatorum grauitati debitam temperare: ex hac enim mitigatione, nec sacramento fit iniuria, cum ipsum ad sui integritatem solum exigat satisfactionem imponi, & recta illius administratio perit, vt imponatur secundum prudens sacerdotis arbitrium, vt dicitur in cap. Deus, qui de penit. & remiss. & in cap. Mensuram, de penit. disp. 1. & aliis, quae referuntur 26. quaest. 7. Neque item fit iniuria Deo, cum ius puniendi peccatum, prout par est, non amittat. Ex alia parte cedit haec mitigatio in penitentis utilitatem: siquidem hac via confessioni afficitur, quam tamen horreret, si grauior ei imponeretur. Quapropter penitentiam quam timer Confessorius penitentem ex infirmitate non exequatur, moderari debet, vel in aliam leuiorem commutare: potius enim expedit, puniendū in Purgatorio remittere, quam ob omisam penitentiam in Infernum detrudere, sicuti dicit Ioan. Getlon. 2. p. Operum in reg. moralib. & tradit Nauarr. cap. 26. n. 18. & 20. & in d. cap. Mensuram, de penit. disp. 1. n. 5. & 6. Henrici. lib. 5. cap. 21. n. 1. Suar. disp. 38. sect. 4. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 8. à n. 71. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. concl. 2. & 3.

11. Moment tamen communiter Doctores, vt videre est in Suar. disp. 38. sect. 4. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 8. n. 73. Vuald. de satisfact. numer. 10. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. q. 2. concl. 2. Bonac. disp. 5. de penit. quaest. 5. sect. 3. p. 2. n. 17. Reginald. lib. 7. n. 38. & 47. & aliis, Confessorium leuiorem penitentiam imponentem,

Ferd. de Castro, Sum. Mor. Pars. I. V.

nentem, quàm peccata merentur ob iustum timorem, quem habet, ne si grauiorem imponat, omittatur; & debere mouere pœnitentem, pœnitentiam delicto commensuratum non esse, tum, ne ob leuitatem pœnitentiæ iniunctæ leuissimè delicta existimet; tum, vt exerceatur ad nouam satisfactionem sponte assumendam.

Modus imponendi pœnitentiam esse potest ex præcepto, vel ex consilio. Item, absolutus, vel sub conditione alicuius operis.

12. Omnes Doctores admittunt plerumque ex præcepto imponendum esse, & sic esse intelligendum, cum sacerdos contrarium non expresserit. Sed, an sub consilio imponi possit, varius est eorum sensus. Affirmant Paludan. in 4. dist. 20. q. 2. Nauart. in c. 1. n. 33. c. 52. de pœnit. dist. 6. & in sum. c. 26. n. 22. c. 24. Emman. Sâ. verbo, Satisfactio, n. 11. Petr. de Soto lect. 2. de satisfact. Suar. disput. 38. sect. 3. n. 2. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. n. 11. Fagund. de secundo Eccles. præcep. lib. 9. in fines & c. 3. n. 2. c. 11. Bonac. disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 2. n. 6. Mouentur: quia Confessarius imponere debet pœnitentiam, prout iudicauerit conuenientius esse. At sæpè conuenientius est, non arctare præcepti obligationem pœnitentem: sed suâ liberâ voluntati opus iniunctum relinquere. Ergo id poterit Confessarius præstare. Neque inde fit, Confessarium non exercere potestatem ligandi, ac soluendi in pœnitentem: exercet utique: quia ligat pœnitentem, ne ex opere operato plenam suorum peccatorum remissionem obtineat, nisi medio opere in pœnitentiam iniuncto. Hinc inferunt Suarez sect. 6. num. 6. Fagund. Emman. Sâ. & alij, posse Confessarium in pœnitentiam designare quodlibet bonum opus à pœnitente efficiendum: & de facto designari illis verbis absolutionem subsequenteribus: *Et quidquid bonifeceris, vel mali patienter sustineris sit tibi in remissionem peccatorum, &c.* Subdunt verò prædicti Doctores limitationem, vt solum pro peccatis in ea confessione absolutis censentur ea verba habere effectum ex opere operato.

13. Ceterum, verius censeo; pœnitentiam per modum consilij impostam sacramentalem non esse, neque effectum ex opere operato habituram, ac proinde Confessarium suæ obligationi nullatenus satisfacere pœnitentiam sub consilio imponentem. Sic docuit Valq. quest. 94. art. 2. dub. 1. num. 10. Coninch. disput. 10. de pœnit. dub. 8. num. 64. Mouer: quia pœnitentia impositio nascitur ex potestate, quam sacerdos habet, pœnitentem ligandi, ac soluendi, non solum à culpis: sed etiam à pœnis pro culpis debitibus. At, si confessarius voluntati pœnitentis pœnitentiam remittit, nullo modo ad illius executionem pœnitentem ligat. Quod si dicas eum Suar. ligare, si velit remissionem peccatorum perfectam obtinere: obstat, quia hæc non est ligatio: sicut non ligaret Pontifex ad lucrandum Indulgentiam eum, cui concessa Indulgentia est, si orarium recitet. Præterea ex potestate, quam Sacerdos habet ligandi in hoc sacramento, inferunt Doctores obligationem, quam fideles habent confitendi sua peccata, vt pote qui alia via non possunt peccatorum absolutionem obtinere: ergo inde etiam inferre debent obligationem, saltem ex præcepto, quam habent pro pœnis satisfaciendi, cum ex eadem potestate vtraque obligatio ortum habeat. Item, sacerdos in hoc sacramento obligatus est, non solum consulere pœnitenti peccatorum vindictam; sed de facto ea vindicare pœnitentiæ impositione. At per pœnitentiam, quæ arbitrio pœnitentis relinquatur, censei non potest peccata vindicare, & punire sed vindicationem, & punitionem pœnitenti consulere. Ergo Sacerdos, quatenus Iudex est, non ex consilio; sed ex præcepto pœnitentiam imponere potest. Deinde, si pœnitentia arbitrio pœnitentis remittitur, iam Sacerdos permittit Sacramentum Pœnitentiæ relinqui truncum, & imperfectum: quippe permittit esse sine parte integrali, scilicet, satisfactione. Specialiter autem mihi displicet, ea verba communia: *Quidquid boni feceris, &c.* efficacia esse, vt omnia opera bona postmodum facta ex opere operato remittant pœnas pro peccatis debitas. Nam ex vi illorum verborum non designantur opera in satisfactionem ex opere operato; sed oratur Deus, vt taliter fiant, vt in satisfactionem peccatorum deseruiant. Tum, quia in communi designantur; quæ designatio obligationi apta non est. Si enim peccatum in communi non licet pro materia huius sacramenti constituere, nisi in casu raro, & extraordinario; neque etiam satisfactionem in communi licebit. Tum, quia æquè designantur omnia opera à pœnitente efficienda, vt in augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ deseruiant, ac designantur in peccatorum remissionem. Sed ea opera à Confessario iniuncta vim non habent augendi gratiam ex opere operato, vt etiam contrarij fatentur: ergo neque vim habere debent remittendi peccata ex opere operato. Adde, absque fundamento ea verba restringi ad satisfactionem pro peccatis in ea confessione declaratis: nam opus in satisfactionem à Confessario iniunctum, non solum pro peccatis illius confessionis; sed pro quibuscunque peccatis satis-

factorium est. Ergo idem est dicendum, si omnia opera in communi possint in satisfactionem iniungi.

14. Addit Suarez disp. 38. sect. 7. num. 5. cum Medin. Cod. de confess. tract. 2. quest. 48. quibus consentit Ochaguiâ tract. ult. de satisfact. sacram. quest. 8. numer. 7. posse Sacerdotem iniungere pœnitentiam grauem exequendam sub veniali obligatione: nam, si potest obligationem tollere, à fortiori illam poterit temperare. Er quidem, si vera esset sententia nuper reiecta, scilicet, Confessarium non astringi ad imponendam pœnitentiam sub præcepto: sed posse sub consilio eam imponere, crederem, posse obligationem temperare, & ad grauem pœnitentiam sub leui culpa obligare. Nam ex prædicta potestate manifestè inferitur, institutionem, & naturam Sacramenti pœnitentiæ non exigere pœnitentiam sub obligatione imponi; sed arbitrio Confessarij relinqui, qui si potest à graui pœnitentia iniuncta obligationem seiuergere, aptius poterit eam temperare. At quia satis probatum est, non esse constitutum in potestate confessarij à pœnitentia iniuncta obligationem temperare: idèd probabilius censeo, illius obligationem temperare non posse: Confessario nanque solum datum est, pœnitentiam, quæ sibi vilis fuerit expediens, iniungere: obligatio autem illam exequendi, non ex voluntate Confessarij, sed ex ipso sacramento, & institutione oritur. Præterea sacerdos pœnitentiam iniungens non suo nomine, sed Christi nomine, & tanquam Christi Vicarius iniungi. At Christus semper præsumi debet, velle obligationem pœnitentiæ grauitati illius commensurari. Ergo absque fundamento asseritur, posse Sacerdotem graui pœnitentiæ leuem tantum obligationem adiungere. Sic Nonius de pœnitent. quest. 15. art. 1. c. 2. quest. 13. art. 2. difficul. 2. concl. 4. Coninch. disp. 10. de pœnit. dub. 8. num. 65. Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. pun. 4. n. 4. in fine.

15. Alter modus imponendi satisfactionem satis vritatus est sub conditione: v. g. imponit tibi Confessarius, vt confessionem frequenter, peregrinationem instituas, elemosynam tribuas, si in tale, vel tale peccatum incidaris, quia iudicat medium illud esse aptissimum, vt à peccato committendo detinearis, & paulatim emendationem obtineas. Posse autem pœnitentiam hoc modo iniungi, colligitur ex Nauart. cap. 26. numer. 25. Henric. lib. 5. cap. 21. Suar. disp. 38. sect. 3. expressè Bonac. disp. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 3. pun. 2. numer. 16. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. numer. 11. Neque alio fundamento ducuntur, nisi quia Sacerdos officium iudicis, & Medici cum pœnitente exercet, & ad officium Medici videtur pertinere, medicinas designare, prout sibi conuenire vilius fuerit.

Sed contrarium longe probabilius existimo: nam esto confessario, quatenus Medicus est, competat medicinas pœnitentiæ designare; modus autem designandi non fuit voluntati eius relictus; sed necessarij astringitur, vt illas conuenientes medicinas designet, ligans pœnitentem ad illarum executionem, & non libero eius arbitrio relinquens. Et ratio est: quia sacramentum absolute factum exigit pœnitentiam absolute imponi, ne sacramentum sine parte satisfactoria relinquatur: quod necessarij contingere potest, si solum sub conditione contingenti pœnitentia iniuncta sit: nam, cum hæc conditio cessare possit, poterit & pœnitentiæ executio cessare. Præterea obligatus ad pœnitentiam sub hac conditione, si peccatum commiserit, absolute ad nullam pœnitentiam obligatur: nam ipse obligatus est ad non efficiendum peccatum. Ergo etiam es obligatus ad non contrahendam pœnitentiæ obligationem, quæ peccatum necessarij requirit. Atque ita docent Vega 2. p. sum. c. 64. casu 2. Tolet. lib. 3. c. 18. n. 3. Thom. Sanch. lib. 3. sum. cap. 5. numer. 3. Ioann. Sanch. disp. 13. sect. 8. n. 8.

16. Superest dicendum, quo tempore hæc satisfactio iniungi à Confessario debeat, an ante, absolutionem, an post? Breuiter respondeo, & ante, & statim post absolutionem imponi posse: solum enim necessarium est, vt hæc omnia simul moraliter coniungantur, confessio, absolutio, & satisfactio impositio, vt pote quæ ad integritatem iudicij requiruntur. Consultissimum autem est, & Ecclesiæ vltus probat, vt ante absolutionem pœnitentia iniungatur: ex illius enim acceptatione, vel repulsa cognoscit sacerdos apertius dispositionem pœnitentis, & qua ratione paratus sit absolutioni recipienda. Deinde reclus iudicij ordo exigit, ne reus prius absoluitur, quàm satisfacere promittat, præcipue cum satisfactio iniuncta ad materiam integritatem pertineat, quam semper expedite formæ præmitti, Sic Nauart. de pœnit. dist. 6. c. 1. n. 35. & in sum. c. 26. n. 10. Suar. disp. 38. sect. 3. n. 6. Coninch. disp. 10. dub. 8. in fine. n. 76. Bonac. disp. 5. de pœnit. q. 5. pun. 2. n. 19. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. n. 7. vers. Colligitur tertio.

§. IV.

De obligatione poenitentis acceptandi poenitentiam, illamque exequendi.

1. Aliqui censent, nullam esse obligationem acceptandi poenitentiam.
2. Alij affirmant acceptam debere impleri.
3. Tenendum est, obligationem esse acceptandi, & exequendi poenitentiam.
4. Satisfit fundamento contrario.
5. Absolvendus est poenitens paratus leviorem poenitentiam, quam par est, acceptare.
6. Poenitens renuens absolvi excusatur ab obligatione acceptandi poenitentiam.
7. Non est liberum poenitenti, absque causa fugere sententiam, iudicio inchoato.
8. Proponitur ratio dubitandi, an obligatio acceptandi poenitentiam gravis sit.
9. Sub distinctione respondetur.
10. Unde sumatur levis materia poenitentiae iniunctae. Proponuntur varia sententia.
11. Levis materia non ex causa, sed ex se desumenda est.
12. Si tempus designatum non est, impleri debet, cum primam commodè possit.
13. Si tempus designatum sit, tunc exequenda est, si omittatur, non perit regulariter obligatio.
14. Exceptio apponitur.
15. An possit poenitens obligari, satisfactionem exequi ante absolutionem.
16. Fit satis poenitentiae iniunctae, tamen in peccato mortali eam exequatur.
17. Peccata tamen, saltem venialiter.

Pures, neque infimæ notæ, docuerunt, te obligatum non esse poenitentiam à Confessario iniunctam acceptare; sed posse penam pro peccatis debitam remittere in Purgatorio luendam. Sic Scotus in 4. dist. 19. q. 1. §. Ad questionem motam post medium illius. Gab. dist. 16. quest. 2. art. 3. dub. 5. & latius dist. 18. q. 1. art. 3. dub. 1. Ioann. Med. Cod. de confess. q. de poenit. iniuncta acceptanda. Nauarr. cap. 26. n. 20. Fr. Gregor. Ruiz in 4. contr. 94. Armilla verborum Confessio nu. 20. Movenitur quia nemo tenetur in hac vita pro peccatis satis facere; sed potest satisfactionem in Purgatorio remittere. Deinde, si obligatus esses satisfactionem à Confessario iniunctam acceptare, obligatus esses acceptare quaecumque, cum nulla, quantumvis gravis sit, æquet peccati gravitatem. Subdund verò prædicti Doctores, si semel poenitentiam acceptes, te obligari ad illius executionem: quia iam iurisdictioni Confessarii te voluntariè subiecit.

1. Caiet. verò 1.1. Opus. tract. 6. quest. 2. ad 2. magis consequenter locutus est, affirmans, te non teneri poenitentiam acceptare, neque acceptatam sub gravi culpa implere. Caietanū sequuntur Ludovic. Vega. respons. casuum conscient. 3. p. casu 7. v. Ex parte ergo poenitentis Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. quest. 35. Ioann. Rebello lib. de miraculis Virg. Maria. lib. 3. dial. 7. Zenode ad decretum collect. 40. num. 2. Valer. Reginald. lib. 7. num. 15. & tanquam probabile defendunt Emman. Sá. verbo Satisfactio. num. 4. Zecola de poenit. cap. 25. quest. 9. Villalob. sum. tract. 4. de poenit. difficult. 78. nu. 2. & 4. Prioriorem partem, scilicet, te non esse obligatum acceptare poenitentiam, probant ex fundamento prioris sententiae. Et quia hoc iudicium, cum voluntarium sit, in inuitum exerceri non potest. Nihil autem videtur obstat, quin te Sacerdoti subicias quoad peccatorum absolutionem absque subiectione ad satisfactionem acceptandam, vel exequendam. Secunda pars manifestata videtur: nam, si obligatio exequendi poenitentiam non ex præcepto Confessarii nascatur; sed ex tua acceptance, obligationem simplicis promissionis, quæ plerumque levis est transcendere non potest. Præterea nequit esse pars sacramenti, cum non pronouent ex potestate sacerdotis ligandi, ac soluendi, sed ex tua libera acceptance.

3. Cæterum, omninò tenendum est, te obligatum esse, poenitentiam rationabilem acceptare, & acceptatam exequi. Sic tanquam certum docuit Victor de Sacram. num. 209. Pet. de Soto lect. 4. de satisfact. §. Impositio poenitentiae. Suar. dicens contrarium esse improbable. 1. 4. dist. 38. sect. 7. num. 2. Valen. 1. 4. dist. 7. quest. 14. p. 4. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 1. num. 4. Coninch. dist. 10. dub. 9. a. num. 79. Bonac. dist. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 1. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. vers. Colligitur secundò Fagundes lib. 9. de poenit. cap. 3. numer. 16. Et deciditur in Concilio Salegundensi cap. 18. t. 3. Conciliorum. ibi. Multa rursus falluntur subiectione, ut capitali crimine culpa poenitentiam à suis Sacerdotibus acceptare nollent. Et Leo I. epist. 89. alias 91. relatus in c. Multiplex. de poenit. dist. 1. ibi. Indulgentia, nisi supplicationibus Sacerdotum, nequit obtineri. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. IV.

præcipuè hæc sententia comprobatur ex cap. Omnis vtriusque sexus de poenitent. & remissionib. ubi eodem tenore præcipit. Innocent. vt fideles omnes, saltem semel in anno, fideliter omnia sua peccata proprio Sacerdoti fateantur, & poenitentiam iniunctam studeant pro viribus adimplere. Supponit ergo ex institutione huius Sacramenti obligationem esse poenitentiam adimplendi, sicuti est obligatio peccata fatendi. Pontifex enim in dicto cap. Omnis non obligationem confessionis sancit: sed iure diuino sancitam determinauit. Deinde ex Trident. sess. 14. cap. 8. asserente, poenitentiae impositionem ex potestate, quam sacerdotes habent, ligandi, ac soluendi ortum habere. At ex hac potestate manifestè colligitur, te peccata fatentem obligatum esse, tum ad acceptandam poenitentiam, tum ad illius executionem. Nequit enim intelligi, qualiter Sacerdos potestatem habeat poenitentiae iniunctae te ligandi, si tu ad illarum acceptance, & executionem ligatus non sis. Quòd si dicas, potestatem habere ligandi poenitentiae iniunctae, quando te poenitentiae subeundis subiacere vis; obstat quia hæc ligatio non à Sacerdote, sed à te procederet. Deinde, quia hæc potestas ligandi poenitentiae iniunctae necessariò prouenit ex potestate, quam sacerdos habet, te ligandi, & soluendi à peccatis. At hanc potestatem habet per modum iudicij, & tanquam Iudex in illa causa sententiam proferri. Ergo prolata sententia de poenitentia exequenda, obligatus es illam acceptare, & exequi, sicut in alijs tribunalibus quilibet reus, qui iudicandus de delicto subicitur, eo ipso ad sustinendam penam subiacet debet: id enim æquitas iudicij postulat. Præterea, si sacerdos suo præcepto potestatem non haberet te ligandi, ad acceptandam poenitentiam, illamque exequendam, eo ipso, quo peccatorum absolutionem obtinere vis, sed necessariò deberet absolutionem concedere, tamen si nolles poenitentiam iniunctam acceptare, & exequi non videret qualiter punire, & mereri tua delicta possit: siquidem ab eius iurisdictione absolutus exis, nulla punitione facta, nec medicina applicata. Item, superius diximus, confessarium obligatum esse, ex institutione huius Sacramenti, poenitentiam pro qualitate criminum, & dispositione poenitentis iniungere; tum vt æquitatem iudicij seruetur, tum vt poenitentem medeturat: hæc obligatio inutilis esset, si poenitentem ad illius acceptance, & executionem nequit astringere. Ergo, &c. Tandem onus integrandi sacramentum poenitentiae, tam confessario, quam poenitenti incumbit: ergo vterque debet ad id concurrere, confessarius satisfactionem imponendo, & poenitens illam acceptando.

4. Fundamentum contrarium leuissimum est: nam esto, spectato peccato, & illius extra sacramentum remissione, possit satisfactio in Purgatorium remitti: at eo ipso, quo remissio per modum iudicij conceditur, exequenda est satisfactio iuxta iudicij sententiam. Neque inde fit, quilibet poenitentiam, etià grauissimam te obligatum esse acceptare, & exequi: quia neque ipse Sacerdos eam potest imponere: sed qualem, tum ad peccatorum vindictam, tum ad illorum medelam iudicauerit expedire, tamen si grauitati peccati non adæquet.

5. Ex dictis videtur inferri, contrariam sententiam, spectato iuris rigore, & ratione, neque vt probabilem admittendam esse, tamen si tot Doctorum autoritate fuleita sit. Placet tamè cum Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 6. ad finem. a sententia vri, ne vnquam poenitens absque absolutione dimittatur, si poenitentiam delictis commensurata renuat acceptare: paratam, tamen acceptare exequi leuiorem, quam peccata merentur: quia ea dispositione poenitentis posita contentus esse debet Sacerdos ea leuis poenitentiae impositione, quippe spectatis circumstantiis rationabilis est, & iusta.

6. Dixi, obligationem acceptandi, exequendique poenitentiam iniunctam nasci ex potestate, quam habet Sacerdos ligandi, ac soluendi poenitentem. Vnde, si poenitens renuat absolui, excusatur ab obligatione acceptandi, exequendique poenitentiam: nam in tantum ei Sacerdos imponere poenitentiam potest, in quantum eius iudicio, & sententia subditur. Igitur, si hoc iudicium, sententiam fugiat, fugiet etiam obligationem poenitentiae acceptandae, & exequendae. Atque ita docent Agid. de Coninch. dist. 10. de poenit. dub. 9. num. 80. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 6. fine, vers. Dico hic. Suarez dist. 38. sect. 7. num. 4. Bonac. dist. 5. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 3.

7. Sed non caret difficultate, an liberum sit poenitenti hoc iudicium iam inchoatum fugere, & sententiam huius sacerdotis declinare alium aduendo. Et quidem si fiat absque rationabili, & legitima causa (qualis esset, si nollet Sacerdos grauem, & nimis molestant poenitentiam moderari,) omnes prædicti Doctores firman, illicitum esse: tum ob virtualem illius Sacerdotis defectu contemptum; tum ob indecentiam sacramenti, quod inceptum, & imperfectum relinquatur: tum ob debitum iudicij ordinem, quod semel inchoatum perfici debet. Sæpè enim liberum est iudicando, hunc, vel illum Iudicè eligere, eique se submittere: at facta electione, & submissione, illicitum est illi retrocedere; sed sententia Iudicis electi, si iusta sit, stare debet. Ob has rationes censarem, grauem culpam

culpam committere pœnitentem, qui absque legitima causa inchoatum iudicium pœnitentiæ abrupter, nisi viderem, praxim contrariam esse communi Doctorum auctoritate fulcrum. Nullum enim reperi, qui expressè peccati mortalis damnet pœnitentem inchoatam confessionem relinquente & alium confessarium aduentem: solum enim damnatur cuiusdam irreuerentiæ, & indecentiæ, quæ peccatum veniale non excedit, quæ sententia fundatur in præsumptione, quod noluerit Christus pro sua pietate, & summa misericordia gratuar penitentem, ut semel inchoatam confessionem cum vno sacerdote, cum eodem perficiat, sed possit, saltem absque graui culpa, eius iudicium fugere, & alteri sacerdoti se iudicandum submittere. Hac enim via, & sacramentum pœnitentiæ suavius redditur, & pœnitentes facilius sua peccata manifestant, & pœnitentiis iniunctas admittunt, & exequuntur.

8. Constitutio autem, quod pœnitens obligatus sit pœnitentiæ acceptare, & exequi, eo ipso, quo velit absolui; restat examinandum, an semper hæc obligatio sit grauis. Ratio dubitandi est: quia esto pœnitentiæ iniuncta in se leuis sit, illam tamen acceptare, & exequi non videtur leue: siquidem ex hac acceptatione, & executione pendet sacramenti pœnitentiæ integritas: omittit enim absque causa sacramenti integritatem, non leue, sed graue censendum est. Præterea *superius* diximus, obligatum esse sacerdotem sub graui culpa, hoc sacramentum ministrare pœnitentiæ iniungendo, tamen si confessio facta fuerit ex venialibus, vel ex mortalibus iam confessis. Ergo etiam obligandus est pœnitens sub graui culpa, eam pœnitentiæ acceptare, & exequi: quia integritas sacramenti non tam in pœnitentiæ impositione, quam in illius acceptatione & executione sita est.

9. Cæterum distinguendum censeo inter acceptationem, & executionem pœnitentiæ. Et de acceptatione credo, ob superiorem rationem dubitandi semper pœnitentem obligatum esse grauius, pœnitentiæ iniunctam, esto leuis sit, acceptare, si velit absolui: hac enim acceptatione formaliter integratur iudicium, & reus conuenienter absoluitur, tamen si contra sentiat Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* At exequi pœnitentiæ iniunctam, & acceptatam, censeo obligatum esse pro grauitate, vel leuitate pœnitentiæ iniunctæ, illiusque omissione. Si enim pœnitentiæ iniuncta grauis sit, & ob grauem causam iniunctam, & integrè omittatur, graue peccatum erit. Secus, si illius pars leuis omittatur, vel leuis pœnitentiæ fuerit iniuncta. Nam, si in voto, iuramento, alii que diuini præceptis leuis obligatio admittitur ob materiæ leuitatem, cur non erit admittenda in pœnitentiæ iniunctæ executione, præcipue cum huius pœnitentiæ executio, neque ad essentiam sacramenti, neque ad illius formalem, sed materialem integritatem videatur pertinere? Atque ita ex communi sententia docent Paludan. *in 4. disp. 17. quest. 7. concl. 4.* Sorus *disp. 20. quest. 2. art. 2.* Nauarr. *cap. 21. num. 3.* Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. num. 80.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* Henricus. *l. 5. cap. 10. num. 3.* Bonac. aliis relatis. *de pœnitent. disp. 5. quest. 5. section. 3. part. 4. num. 4.* Eagund. *de pœnitent. l. 9. c. 3. num. 12.*

10. Verum supradicti Doctores non conueniunt in assignanda hoc leui materia. Aliquibus enim videtur, leuem esse, quoties pro venialibus peccatis, vel mortalibus iam confessis imponitur, ut docuit Viuald. *de confess. satisfact. n. 26.* Nauarr. *c. 21. num. 4.* Suar. *disp. 8. sect. 7. num. 5.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* quia non videtur pro iis iuste, & rationabiliter grauem posse pœnitentiæ iniungi, cum circa hæc peccata non exerceat Sacerdos potestatem ligandi, sed solum soluendi ex Christi benignitate. Et esto aliquando grauis pœnitentiæ iniungi possit, ne pœnitens venialium multitudinem parui pendat, & paulatim in graue peccatum decidat: at non videtur ad illius executionem obligari sub graui culpa: cum obligatio pœnitentiæ exequenda non solum ex ipsius grauitate, sed ex causa, ob quam imposita est, desumi debeat. Alij è contrariæ grauem materiam censent, tamen in se leuis sit, si ob grauem causam, & necessariam, qualis est morale non confessum, fuerit imposita: quia esto illud peccatum leuiter puniat Sacerdos, punit tamen ex potestate ligandi & soluendi, quam illi Christus concessit, & punit necessario.

11. Sed verius existimo, leuitatem materiæ in executione pœnitentiæ iniunctæ desumendam esse, non ex causa ob quam iniungitur pœnitentiæ; sed ex leuitate ipsius. Quocirca si pœnitentiæ iniuncta leuis fuerit, qualis est vna, vel altera vice recitare Psalmum *Miserere*, quinquies orationem Dominicam, & salutationem Angelicam; tamen ob peccatum mortale nunquam confessum fuerit iniuncta, quod aliquando fieri poterit, si magna contritione pœnitens ad Sacramentum accedat, leue peccatum erit eius omisso: è contrarij ob venialia peccata grauis pœnitentiæ, vti est ieiunium: Missæ auditio, rolatij recitatio fuerit imposita, ut probatum est imponi posse, maxime viro religioso, qui specialiter perfectioni procuranda astringitur; grauis erit illius omisso: quia grauitas, vel

leuitas huius obligationis, sicut & reliquarum, non ex causa motiua, sed ex materia præcepta desumi debet. Atque ita tenent Henricus. *l. 5. cap. 20. n. 3.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 81.* Bonac. aliis referens *disp. 3. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 4.* Eagund. *2. Eccl. pract. l. 9. c. 3. n. 14. c. 15.*

12. Sed quo tempore implenda est pœnitentiæ? Breuiter respondeo, si nullum tempus signatum est, impleri debet, cum primum commode possit: quia ea est intentio Confessarij, & finis pœnitentiæ, ut quamprimum possit peccato satisfacias, teque à committendis contineas, & plenam cum Deo obtineas reconciliationem. Quapropter si nimia fuerit dilatio, sufficit ad peccatum mortale, si breuis, ad veniale. Quæ autem sit nimia, vel leuis, arbitrio prudentis relinquatur. Neque enim singulis mensibus obligatus communicare, peccabis mortaliter, tamen si lex vel octo dies communionem distuleris, præcipue si aliqua, est leuis, occasio huius dilationis se obtulit. Sic Suar. *disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 6.* Sayrus *de Sacram. Pœnitent. cap. 36. num. 8.* Ioann. Sanch. *disp. 13. sect. numer. 9. c. 10.*

13. Si vero tempus designatum à confessario sit, v. gr. ut proximo die Venetis, vel vigilia B. Virginis ieiunies, confitearis, aliud opus præstes, non est dubium te obligatum esse, eo die exequi. At si ob malitiam, vel impotentiam eo die pœnitentiæ omittas, alicui videri poterit, te excusatum esse: quia illius diei designatio in speciale B. Virginis, vel passionis Christi Domini honorem facta est; quem honorem non respicit ieiunium alio die assumptum, ac proinde cessat materia præcepti pœnitentiæ: sicut cessaret si obligatio esset ex voto, & alio quouis præcepto. Sic sentire videtur Fagundez *de 1. Eccl. pract. l. 9. c. 4. n. 5.* & Fauet Henricus. *l. 5. sum. c. 2. in fine.*

Sed omnino dicendum est, per se non cessare obligationem ieiunij, & communionis: nam esto hæc opera eo die tibi præcipiatur exequi in honorem B. Virginis, vel Christi passionis: non tamè hic finis est vltimatus, sicut est in voto, alioque ecclesiastico præcepto, sed est finis medius, & relatus ad finem satisfaciendi pro peccatis commissis, & præcauendi futura. Vnde esto, cesset illius finis medijs consecutio, cum non cesset hic finis vltimus, & præcipuus, non cessat præceptum. Quod si vigeas: Cessat materia præcepti: siquidem cessat fieri ieiunium in Christi, vel B. Virginis honorem, qua fuit materia præcepta. Respondeo, cessare ex parte, sed non ex toto: cessare inquam, quoad accessorium, sed non quoad principale. Etenim in prædicto accepto duo continentur: primum, & principale, ieiunium: secundum minus principale, & accessorium, ut eo die in honorem Virginis ieiunies: & vtrumque satisfactionem præteritorum, & futurorum medelam respicit: at cessante secundo primum consistere potest, cum suum finem specialiter spectet. Non igitur ex designatione temporis finitur pœnitentiæ obligatio. Atque ita docet Suar. *dicta disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84. c. 85.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 5.* Quapropter omittit ieiunium eo die temporis, vel vigilia, intentione transferendi in sequentem, crediderim non excedere culpam venialem ob materiæ leuitatem: & indicat *Egid. loc. alleg.*

14. Ab hac tamen doctrina excipiunt prædicti Doctores, Suar. Coninch. Bonac. pœnitentiæ, quam confessarius ita temporis alligat, ut eo transacto, obligationem cessare velit. Reputant autem hanc voluntatem habere, quoties pœnitentiæ per longum tempus, statim temporibus, distribuatur, quæ si in vnum coniungeretur, intolerabilis esset: v. gr. si debeas ex pœnitentiæ iniuncta singulis hebdomadis, imò & singulis mensibus ieiunare, vel communicare, & longo tempore ieiunia, vel confessiones omittis, censent te non esse obligatum compensare: quia intentio confessarij eam pœnitentiæ imponenti, fuit, finire simul cum tempore obligationem, ne si simul cum subsequente persisteret, pœnitens nimium grauaretur.

15. Sed quid, si confessarius velit, ut pœnitentiæ executioni mandet ante absolutionem concessam, obligatusne erit pœnitens obtemperare? Respondeo ex potestate, quam habet sacerdos imponendi pœnitentiæ, nequaquam obligari posse: quia nequit sacerdos vindicare delictum, antequam illius sententiam pronunciet, neque pars integralis sacramenti esse potest, antequam Sacramentum in suo esse essentiali sit constitutum: prius enim in essentia constituitur Sacramentum debet, ut integritas illi adueniat. Verum, si opus iniunctum non per modum pœnitentiæ præcipiatur, sed quia aliis pœnitens ad illius executionem obligatur, ut est occasio peccandi dimittere, restitutionem ablatorum præstare, & similia: potestatem habet sacerdos ea imperandi pœnitenti ante absolutionem, maxime si timore habet concessa absolutione non fore exequenda. Quinimò, si de contritione pœnitentis satis confessario non cõstet, & ad hoc iudicium concipiendum reputet necessarium, vel conueniens, ut pœnitens aliud opus pœnale ante absolutionem exerceat: poterit sine dubio illud præcipere, & pœnitens si vult absolui, teneat obedire: quia non præcipitur in pœnitentiæ & satisfactionem peccati

peccati, sed in testimonium doloris interni qui necessariò debet à Confessario cognosci. Sic tradunt Suar. disp. 38. sect. 7. n. 7. Filuc. tract. 8. cap. 2. q. 9. n. 56. Reginald. lib. 7. n. 83. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 2. num. 20. & 21. Fagund. de 2. Eccles. praecept. lib. 9. c. 3. in fin. n. 19.

16. Restat dicendum qualiter poenitentia implenda sit. Aliquibus placet, necessariò in statu gratiae esse exequendam, eò quòd in statu peccati effectum remissionis, & praeservationis à peccato non obtinet, qui sunt fines, ob quos poenitentia à Confessario imponitur: Confessarius namque imponens poenitentiam, opus satisfactorium praecipit, quòd certè esse non potest in peccato mortali factum.

Ceterum communis est sententia apud S. Thom. in 4. disp. 16. Nauarr. cap. 1. de poenit. dist. 6. n. 45. & in sum. cap. 3. num. 5. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 3. vers. Non est. Valq. qu. 94. art. 2. dub. 5. Sayro de poenit. cap. 37. num. 1. Suar. disp. 38. sect. 8. num. 1. Henric. lib. 1. c. 20. Tollet. lib. 3. c. 9. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 4. num. 15. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 15. conel. 3. Coninch. disp. 10. dub. 11. in princ. Fag. de secund. Eccles. praec. l. 9. c. 4. n. 2. opus non esse in statu gratiae poenitentiam exequi; vt praeccepto Confessarii satisfacias. Ratio est aperta: quia ad executionem praeccepti solùm requiritur, vt rem praecceptam exequaris; tamen si finem, ob quem praecipitur, non obtineas, vt videre est in omnibus praecceptis. At exequens in peccato seipsum, in poenitentiam iniunctam, exequens opus tibi praecceptum. Ergo. Deinde duplici fine mouetur Confessarius in poenitentia imponenda. Primò, vt tua praeterita delicta ea poenitentia puniat, & à similibus committendis praeseruet. Secundo, vt pro peccatis commissis satisfacias. Et licet hic secundus finis non obtineatur per poenitentiam in mortali, quia tamen prior obtinetur, sufficit, vt obligationi poenitentiae fiat satis. Adde, praedictum finem obtineri recedente peccato, vt superius diximus.

17. Illud verò certum existimo; te aliquam culpam committere, satisfacionem exequendo in peccato mortali: quia impedit remissionem poenae, quam ex opere operato habere debebat satisfactio, praestataque indebitè partem sacramenti. Sed credo, leuem culpam esse, & non grauem, eò quòd non videatur grauis deordinatio, poenae temporalis remissionem impedire, eaque de causa nec Confessarii rogant poenitentes; an in statu gratiae poenitentiam impleuerit, neque poenitentes de hac circumstantia se accusant. Sic Suarez disp. 38. sect. 8. num. 7. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 3. num. 15. in fin. Fagund. de 2. Eccles. praeccept. lib. 9. cap. 4. num. 11. Henric. l. 5. cap. 18. num. 3. & cap. 20. num. 7. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 16.

§. Vlt.

De commutatione poenitentiae iniunctae, & de causis excusantibus ab illa.

1. Differt commutatio à cessione.
2. Proponitur poenitentiam iustam nunquam mutari posse.
3. Sed oppositum cum communi sententia affirmandum est.
4. Quilibet Confessarius mutare poenitentiam potest.
5. Soluuntur rationes n. 2. adductae.
6. Limitatur ab aliquibus doctrina in poenitentia iniuncta ob casus referuatos.
7. Censet verius, hanc ab inferiori mutari posse.
8. Plures censent, extra confessionem fieri hanc mutationem posse.
9. Verius est oppositum.
10. Poenitens non potest à melius poenitentiam mutare.
11. Satis oppositis fundamentis.
12. Aliquibus placet in qualibet confessione mutari poenitentiam posse, tamen si poenitens peccata, ob qua fuit imposta, non declarauerit.
13. Verius est, obligationem esse declarandi peccata, ob qua fuit poenitentia imposta.
14. Tamen si intra breue tempus ad eundem Confessarium recurra, non potest poenitentiam mutare sacramento non ministrato.
15. Excusari à poenitentia, si immoderate sit.
16. Si successu temporis reddaris impotens.
17. Si prohibearis à Superiore.
18. Si oblitus sis poenitentiae.
19. Quo casu non teneris iterum peccata fateri.
20. Neque teneris alia opera subrogare.
21. Qualiter obtentione indulgentiae excusari possit.

21. Aliud est mutatio poenitentiae, aliud illius cessatio: cessat poenitentia; quia cessat illius obligatio: mutatur poenitentia; quia loco illius alia subrogatur. Haec subrogatio fieri potest ab eodem Confessore, ab aequali ab inferiori, vel superiori. Item, extra confessionem, vel confessione iterum repetita.

2. Non desunt, qui affirmant, poenitentiam rationabilem, & iustam nequaquam mutari posse, neque ab eodem Confessario, neque ab illius superiore. Primò, quia est sententia data à supremo Iudice, & omnino irrevocabilis: omnes enim sacerdotes ex potestate Christi accepta, & nomine illius sententiam absolutionis pronunciant, quae semel validè prolata, nullatenus reuocari potest. At illa sententia data fuit sub obligatione, designatam poenitentiam exequendi: ergo, cum sententiam illam immutare nullus sacerdos possit, neque poterit poenitentiam iniunctam, quae illi est accessoria. Secundo, vel haec mutatio faciendae est in sacramento confessionis, vel extra. Extra ferè omnes Doctores admittunt nullatenus mutari posse: quia extra sacramentum subrogari non potest poenitentia, quae pars sacramenti fit. In sacramento autem neque fieri haec mutatio: quia poenitentia in susceptione nouae absolutionis imposta nunquam esse potest pars integralis praeteriti sacramenti, in quo praesentis, in quo designatur. Ergo nunquam illius loco subrogari potest. Tertio, ad veram, & legitimam mutationem poenitentiae iniunctae opus erat causam, ob quam fuit imposta, iterum iudicandam subici, ac si nunquam iudicata fuisset. At hoc est impossibile: nam esto eadem peccata materialia, à quibus primò fuit absolutus, possis alteri Confessario subicere, non ea subicis, sicut primo subiecisti. Nam primo subiecisti vt materiam necessariam; secundo, vt liberam, & cullibet subicis sub diuersa, & distincta confessione, & dolore: ergo non est eadem causa iudicanda. Etenim absolutio, & sententia à Confessario prolata non fertur in peccata, sed in poenitentem, qui diuerso, & distincto modo eadem peccata in illis confessionibus fateretur.

3. Fateor, has rationes non leuem mihi difficultatem inferre; sed, quia communis Doctorum consensus praxi, & vsu Ecclesiae firmatus in contrarium procedit, censet, ab eo non esse recedendum, sed affirmandum mutari poenitentiam posse, tum à superiore, tum ab eodem Confessario, tum ab aequali, tum ab inferiori. Sic pluribus relatis docent Suar. disp. 38. sect. 10. num. 5. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 3. Coninch. disp. 10. dub. 12. conel. 1. & 2. num. 99. Henric. lib. 5. cap. 22. num. 1. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 4. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. ca. 15. quest. 4. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. & num. 1. Fagund. de 2. Eccles. praec. lib. 9. cap. 4. & num. 15. Fundamentum est: quia ex benignitate Christi Domini Poenitentiae Sacramentum ita institutum est, vt de peccatis, à quibus fuit iudicatus, & absolutus, possis iterum iudicari, & absolui: posito autem eo nouo iudicio, & absolutione illius sententiae de poenitentia, iniuncta, stare poteris omnia prioris iudicij sententia: non enim teneris duplicem satisfacionem condignam pro eodem peccato subire. Neque inde fit, secundum Sacerdotem prioris sententiam reuocare; sed eandem causam iterum iudicare, & poenitentem ab ea absolueri, eique optionem dare, vt eligat, quam voluerit satisfacionem.

4. Ex hac ratione manifestè conuincitur sententia Soti in 4. disp. 20. quest. 2. art. 3. sub fin. arbitantis, solum superiorem mutare poenitentiam à confessario iniunctam posse, non eundem neque aequalem: quia par in parem non habet imperium. Sed est friuola ratio: etenim cum haec potestas mutandi poenitentiam non oriatur ex eo, quòd vnus confessarius in alium exerceat iurisdictionem; sed ex eo, quòd iurisdictionem habeat iudicandi causam ab alio iudicatam, si inferior sacerdos eam potestatem habeat, sanè mutare poenitentiam poterit: ea enim suppositione facta inferior non est censendus, sed aequalis, cum aequalem, quo ad illam causam, habeat à Christo potestatem, cuius nomine sententiam absolutionis pronunciat, vt docent DD. n. praecedens. relati.

5. Ex his soluuntur rationes n. 2. adductae. Ad primam concedo, sententiam esse datam à supremo iudice, nec reuocari posse; sed valida perseverante alia similis fieri potest in eadem causa, qua posita optio poenitenti conceditur eligendi, quam voluerit satisfacionem, vt docuit Suar. disp. 38. sect. 10. num. 7. Reg. in dicto l. 7. num. 89. ad finem. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. in fine. Ad secundam admitto, in Sacramento poenitentiae hanc esse commutationem faciendam. Et ad impugnationem respondeo, sufficienter subrogari posse poenitentiam denudè iniunctam loco prioris; tamen si illius prioris Sacramenti pars integralis non sit: satis enim est, quòd sit pars integralis sacramenti denudè suscepti. Ad tertiam, nego minorem, & ad illius probationem respondeo, satis esse, eandem materialem causam iudicare, declarata simul poenitentiae obligatione, & commutationis intentione, aliàs non censetur commutata.

Sed, quid, si ob casus referuatos imposta poenitentia sit à superiore, poterit inferior, qui potestate absoluentis à referuatis caret, eam poenitentiam commutare? Negant ex communi sententia Nauarr. cap. 26. n. 22. Suar. disp. 38. sect. 10. n. 14. Coninch. disp. 10. dub. 12. nu. 100. vers. Dixi. Valen. disp. 7. q. 14. punct. 4. ad fin. Reg. in lib. 7. num. 91. Vega 3. p. casu 1. vers. Haec tamen opinio. Rodriq. 1. p. sum. cap. 56. num. 8. & alij plures. Mouentur: quia esto, peccata illa post absolutionem à superiore concessam referuatae careant, possintque cuiuslibet sacer-

dotis iudicio subici, at tamen ex iure reservationis ita superiori ad iudicium censetur quoad penam & vindictam imponi, ut nullus inferior eam valeat immutare. Etenim sublata reservatione, & absolutione concessa, pœnitens strictus est superioris præcepto ad pœnitentiam exequendam: at inferior nequit in superioris præcepto dispensare; ergo nequit pœnitentiam à superiore iniunctam mutare.

7. Cæterum admissa potestate commutandi pœnitentias iniunctas, verius censeo, sacerdotem inferiorem, qui potestatem in casu reservatus caret, posse pœnitentiam iniunctam à superiore, cui erant servati, mutare, ac si reservati numquam fuissent. Sic Nauarr. *conf. 25. de pœnit. & remiss. & conf. 3. aliis 6. de voto Zerola cap. 25. de pœnitent. quest. 10. vers. Dico secundò. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 3. num. 9. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. part. 3. num. 6. vers. Ego verò. Henric. l. 5. capit. 22. num. 1. & 2. Emman. Sà verb. Satisfactio. num. 5. Moueorsilla peccata reservata eatenus superiori affecta sunt quoad penam, & vindictam iniunctam, quatenus illorum absolutionem sacramentalem sub onere, & obligatione concessit. At id non impedit, quominus ab alio inferiori sacerdote iudicari possint, & absolvi iniuncta pœnitentia salutari. Ergo non impedit, quin pœnitentia cessare possit, aliàs cogitur pœnitens duplicem condignam pro eisdem peccatis pœnitentiam subire. Neque inde fit, inferiorem sacerdotem superioris præceptum de pœnitentia iniuncta abrogare, aut dispensare, sed conditionem quandam apponere, qua præceptum illud cessare possit. Etenim illud præceptum superioris sicut & cuiuslibet confessorij est de exequenda pœnitentia iniuncta, dum peccata, ob quæ fuit imposta, denudò iudicata non fuerint: illis autem denudò iudicatis, liberum est pœnitenti, quam voluerit satisfactionem exequi. Neque obinde illud finis reservationis: quia peccata non referuntur, ut pœnitens necessariò sequatur iudicium superioris de pœnitentia iniuncta, quin possit aliud adire. Unde id constat: Sed ideo referuntur, ut si sit superioris iudicio pro absolutione impetranda, ab eoque monita salutis accipiat. Possent nostram sententiam confirmare ex cap. *Accedens. 50. dist. & cap. Tempore. 26. quest. 7. cap. Latorem. 33. quest. 2.* ubi pœnitentiæ imposta à Pontifice polsunt ab Episcopo relaxari, si sibi videatur expedire. Sed quia hi textus non loquuntur de foro sacramentali, sed externo & iudicario omittimus; & præcipue, quia ex facultate *ibi* à Pontifice concessa fit ea relaxatio, ut notavit Glossa in *dict. cap. Latorem.**

8. Sed an extra confessionem hæc mutatio fieri possit variant DD. Primò, Nauarr. *cap. 26. & 2. r. const. l. 5. de pœnit. & rem. conf. 26. Valent. 4. r. dist. 7. quest. 14. p. 4. in fin. Chapeauilla de casib. reservatis cap. 12. in fine. censent, facta confessorio relatione peccatorum, ob quæ fuit pœnitentia imposta, maxime illorum, quæ eius statum manifestant posse pœnitentiam iniunctam extra confessionem commutare. At Rodrig. *sum. 1. p. cap. 56. num. 8. & in addit. ad Bull. §. 9. num. 102.* neque hanc relationem peccatorum requirit, sed solum notitiam causæ ad commutationem requisitæ, quæ regulariter est difficultas specialis in executione pœnitentiæ iniunctæ. Fundamentum horum DD. esse potest: quia cum pœnitentia in bonum pœnitentis iniuncta sit; videtur ea conditione iniuncta esse, ut si pœnitenti conveniens fuerit illius commutatio, fieri à sacerdote possit.*

Secundò Henric. l. 5. cap. 21. num. 8. referens Sorum in 4. *dist. 20. quest. 2. art. 3. §. in calce. Vict. de clausibus. §. 11. & §. 211. Angel. Confessio. 6. §. 4. Armilla §. 29. Nauarr. cap. 26. num. 22.* non solum commutari, sed & dispensari, seu relaxari à superiore sacerdote pœnitentiam posse, sicuti præstat Pontifex concessione indulgentiarum pro pœnitentiis iniunctis, & Episcopus concedendo dispensationem. Nam esto Sacerdos ea potestate, quam à Christo accepit ligandi, ac solvendi, obligationem pœnitentiæ iniunxit: quia tamen hæc obligatio ab homine inferiori, & Episcopo subiecto emanavit, ea de causa potest Episcopus in ea dispensare, aut commutationem facere. Tertio in melius ab alio sacerdote, & etiam à proprio pœnitente commutari pœnitentiam posse, docet tanquam certum Villalob. in *sum. tra. 9. de pœnit. difficult. 79. concl. 1.* Nam cum in vitilicem pœnitentis lex de pœnitentia sancita sit, censetur confessorius consentire, ut in melius commutari possit: abundantius enim soluit debitum, qui in melius pœnitentiam commutat.

9. Cæterum communior sententia docet, quæque mihi certa videtur, extra confessionem nullatenus fieri posse commutationem pœnitentiæ iniunctæ. Nam extra confessionem subrogari non potest pœnitentia, quæ sacramentalis sit, & ex opere operato penas pro peccatis debitas remittat. Sic Valq. *de pœnitent. quest. 94. art. 2. dub. 3. num. 7. Coninch. disp. 10. de pœnitent. dub. 12. à num. 100. Reginald. l. 7. num. 42. & 93. Suar. disp. 38. sect. 10. num. 4. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quest. 5. sect. 3. p. 4. num. 7. Layman. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. circa fin. q. 4. Fagund. de 2. Eccles. pract. l. 9. c. 17.*

10. Hinc à fortiori constat, pœnitentem non posse extra confessionem mutare pœnitentiam in confessione iniunctam,

tamen si in melius velit illam commutare: quia ea mutatio & subrogatio sacramentalis esse non potest, quæ pœnitentem ad illius executionem ligare ex eo, quòd sit pars sacramenti: & ex potestate clauium iniuncta: nequit enim pœnitens in seipsum iurisdictionem exercere, & in penam delicti commisi se ad pœnitentiam obligare alia via, quam voto, vel iuramento. Et ita docent Henric. *lib. 5. cap. 20. numer. 5. Coninch. de pœnit. disp. 10. dub. 12. num. 103. Reginald. l. 7. cap. 8. in princ. num. 85. Thom. Sanch. lib. 4. sum. cap. 11. numer. 36. in fin. & cap. 49. numer. 9. ad 6. argument. Bonac. disput. 5. de pœnit. quest. 5. sect. 3. p. 3. in fin. Ochagau. tr. ult. de satisfact. quest. 12. n. 2.*

11. Fundamenta Doctorum contrarium sententium non videntur. Ad prioris sententiæ fundamentum respondeo, esto, in impositione pœnitentiæ imbibatur conditio, ut commutari possit, quoties pœnitenti vilium fuerit expedire: at inde non inferitur, extra sacramentum commutationem fieri posse: satis enim pœnitenti consultum est, si intra sacramentum ea commutatio fieri permittatur. Ad secundæ sententiæ priorem rationem concedo, Pontificem concessione indulgentiarum relaxare pœnitentiam satisfactoriam posse: quia ex meritis Christi applicat omnem illam satisfactionem, quam executione operis in pœnitentiam iniunctæ pœnitens obtinet: hæc tamen non est commutatio pœnitentiæ, cum ad novam pœnitentiam nulla pœnitenti pro prioris pœnitentia subrogetur obligatio, sed est cessatio pœnitentiæ iniunctæ ob plenam peccatorum remissionem. Ad secundam nego, Episcopo, inò nec Pontificem extra sacramentum dispensare, commutare, abrogareque posse directè obligationem à Confessorio inferiori iniunctam, quia in administratione sacramenti, ex suppositione, quòd sacerdos iurisdictionem habeat, nullus alteri inferiori est: quia omnes nomine Christi, & ex potestate ab illo accepta, operantur. Ad tertiam sententiæ fundamentum nego, ex consensu Confessorij fieri eam pœnitentiæ mutationem: nam vel sit ex consensu presumpcio, cum sit ea mutatio: & hoc non: quia eo tempore, cum sacramentum non minuitur, non potest partem integram sacramenti subrogare, & in pœnitentem iurisdictionem exercere: vel sit ea mutatio ob consensum, quem presumpcio habuisset, cum Sacramento Pœnitentiæ ministravit, & satisfactionem imposuit. Et hoc etiam nulla ratione videtur affirmandum: nam, si Confessorius, pœnitentiam imponens, ea intentione, & lege imponere censetur, ut possit pœnitens, si velit, excellentiorem eligere: sanè non absoluit, sed sub distinctione pœnitentiam imponit, neque ad opus iniunctum determinatè astringit, cum liberè possit à pœnitente aliud, modò excellentius fieri, subrogari. Præterea hæc non esset mutatio pœnitentiæ, sed executio pœnitentiæ iniunctæ: siquidem à Confessorio à principio iniunctum fuit, non opus aliquod determinatum, sed illud, vel aliud excellentius, quod pœnitens elegerit: permittitur enim pœnitenti ex consensu Confessorij electio ex operibus iniunctis, sed non iniuncti operis mutatio. Qui modus dicendi alienus est à communi Ecclesiæ sententia, existimantis, Confessorium ad opus determinatum attingere pœnitentem, neque sub distinctione pœnitentiam designare, neque liberam illius optionem pœnitenti committere.

12. Posito autem, quòd in Sacramento Pœnitentiæ hæc mutatio præstanda sit, variant Doctores, an necesse sit, eadem peccata, ob quæ imposta sit, confiteri: Plures, graucque Doctores, Nauarr. *c. 26. n. 22. Henric. lib. 5. cap. 23. n. 1. & 2. Emman. Sà verb. Satisfactio. nu. 5. Tolet. lib. 3. c. 11. n. 11. Viuald. de satisfact. n. 29. & 31. Anton. Fernand. instruat. Confess. docum. 7. fol. 37. n. 5. Vict. num. 211. Villalob. *sum. tr. 9. diff. 79. concl. 5.* reputant probabile Possesin. *de offic. Curati. c. 7. n. 106. fol. 254. & Layman. lib. 5. sum. tr. 6. c. 15. in fin. negant opus esse eadem peccata fateri, sed satis esse, causam commutationis adesse, ut possit Confessorius quibusvis peccatis auditis pœnitentiam iniungere, rù in presentium satisfactionem, tum in subrogationem prioris pœnitentiæ iniunctæ, Mouentur: quia pœnitens censetur Confessorio subiecti in obligationibus, quæ ex confessione ortum habent; & consequenter Confessorius iurisdictionem habet obligationem pœnitentiæ iniunctæ tollendi, & aliam de nouo imponendi. Et quamvis peccata, ob quæ illa pœnitentia data sit, non agnoscat, satis videtur esse, si agnoscat obligationem ipsius pœnitens ad illius pœnitentiæ executionem, & ad sit causam mutationem exigens. Quòd si roges, quæ sit causa sufficiens ad commutationem præstandam, respondent Nau. Henric. Villalob. Man. Rodrig. in *addit. ad Bull. §. 9. num. 102.* & alij communitè, esse difficultatem grauem in illius executione, timorem probabilem de illius transgressione, & quam liberè aliam, quæ ad commutationem, vel dispensationem in voto, vel iuramento sufficeret.**

13. Nihilominus longè verius existimo, opus esse ad hanc commutationem pœnitentiæ præstandam, agnoscere, & iudicare peccata, saltem præcipua, ob quæ imposta fuit, siue mutatio ab eodem Confessorio, siue ab alio fiat. Sic, aliis relatis, docent Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 4. Coninch. disp. 10. dub. 12. concl. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. q. 4. Bonac. disp. 5. de pœnit. qu. 5. fol. 3.*

13. p. 3. d. 2. m. 7. Ratio ea est: quia carcer mutare penitentiam potes ab alio Confessore iniunctam, quatenus potes eandem causam iudicare. At, si peccata, ob qua fuit penitentia imposita, tibi manifestentur, nequis illa iudicare. Ergo nequis peccatis incognitis penitentiam mutare. Præterea in consilio penitentiam subrogare nesciens peccata, in quorum vindictam subroganda est. Ex his soluitur ratio oppositæ sententiæ. Non enim sufficit, quod obligationem penitentis agnoscas, sed opus est, vt cognoscas, & iudices causam illius obligationis: quia nequis penitentiam sacramentaliter nouam constituit eisdem peccatis, nisi ea peccata sacramentaliter iudices: quod præstare non potes absque illorum cognitione, & penitentis confessione. Quando idem est Confessarius, ad quem ob penitentiam mutationem accedis, & memoria retinet peccata ob qua imposita fuit, sit est vnicio verbo est omnia subicere, dicens, te denuo accusare, de peccatis prius confessis, & Confessario penitentis confessionem manifestatis, vt bene obseruauit Coninch. *disp. 10. dub. 12. n. 102.*

14. Porro graues Doctores, Sotus in 4. *disp. 20. q. 2. art. 3. Vinald. de satisfact. n. 31. Coninch. disp. 10. dub. 12. n. 102. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 15. quæst. 4. concl. 2. Villal. tract. 9. disp. 79. n. 3. Henric. lib. 5. c. 21. in sp. censent, si intra breue tempus scilicet, vnius diei vt placuit Coninch. & Laym. vel duorum, trisimque dierum, vt Sotus & Vinald. censuerunt, vel vnius hebdomadæ, vt putauit Henricus, ad eundem confessarium recurrat penitentia iniunctæ mutatione, vel moderacione, posse eam moderacionem, vel mutationem facere nullo denuo sacramento ministrato: quia moraliter censetur, ac si in confessione præcedenti ea mutatio facta esset: sicut iudicibus fori externi contingit, qui in continenti sententiam datam interpretantur, vel moderantur. At huic doctrina nunquam potui acquiescere. Nam si demus, a peccatis absolutum, penitentiaque suscepta præsentia confessoris discessisse, iudicium illud omnino finitum est: nihil enim tali iudicio deficit. Ergo nequit confessarius postmodum, penitentiam iniunctam mutare, nulla denuo confessione facta: sicut non potest nouam absolutionem concedere. Nam ea noua penitentia impositio ad præcedentem confessionem pertinere non potest: quippe ea confessio absque relaxacione ad hanc nouam penitentiam completa fuit non solum essentialiter, sed etiam integraliter. Requiritur ergo ad penitentiam mutationem, quod intra eandem confessionem fiat: quia tunc non mutatur, sed primò imponitur; vel si finita confessione, absolutione suscepta, & penitentia perfectè iniuncta mutanda est penitentia, denuo confessio facienda est, absolutio concedenda, tamen intra horam hæc mutatio contingat.*

15. Superest dicendum de causis excusantibus à penitentia executione. Primò, si penitentia integra à principio immoderata fuit; tum spectata grauitate peccatorum, tum spectata tua dispositione; excusaris ab illius obligatione. Si solum aliqua illius pars fuerit immoderata, ab ea excusatus eris, vt bene notauit Coninch. *disp. 10. dub. 12. in princ. n. 97. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. & vlt. q. 4. n. 17. vbi que aduertit, quælibet virum doctum, imò & penitentem, si talis est, iudicare posse, an penitentia imprudenter fuerit iniuncta. Raro tamen, & non sine manifesta ratione hoc iudicandum est.*

16. Secundò excusaris, si successu temporis, & ob circumstantias occurrentes facta tibi fuerit moraliter impossibilis: lex enim diuina, quæ iugum est suauis, & onus leue neminem alstringit cum graui illius detrimento. Et notatur prædicti Doctores, aduertuntque, in his casibus opus non esse nouam aliam penitentiam subrogare; non enim sacramentis esset, nisi in sacramento subrogaretur, cuius nulla est obligatio, quippe nunquam obligari potes, bis eadem peccata fateri.

17. Tertiò, excusaris ab executione penitentia ob præceptum superioris veteris opera iniuncta. Si enim tibi Religioso, vxorato, vel seruo aliqua ieiunia, peregrinationes, Ecclesiarum visitationes essent iniuncta, & à marito, domino, vel Prælato impediatis, excusaris toto eo tempore ab illorum obligatione. Neque teneris Confessorem adire, vt penitentiam in opus tibi permissum commutet, quia non teneris peccata iterum fateri: quod secundum probabilior sententiam necessariò requiritur ad commutationem. Neque item, si famulus es, teneris querere alium dominum, qui penitentiam exequi permittrat: quia præceptum de penitentia iniuncta obligat ad illius executionem, stante potentia: non autem obligat ad querendam potentiam, vt bene notauit Ioan. Sanch. in *select. disp. 13. n. 8. & segg.* Notanter dixi, te excusatum esse eo tempore, quo ex præcepto superioris impeditis: nam, eo cessante, succedit penitentia obligatio, nisi determinato tempore, quod

iam transiit, alligata fuerit: prohibeio superioris penitentiam suspendit, non tollit.

18. Quartò excusaris, si oblitus es penitentia iniuncta, tamen ex negligentia id contigerit: quia es factus impotens ad illius executionem. Sic omnes Doctores referendi. At, si præsumas, Confessarium memorem esse penitentia iniuncta, teneris illum adire, & interrogare, vt bene docent Caietan. in *sum. verb. Confessio iteranda. §. Ex satisfactiois.* Sotus in 4. *disp. 20. q. 2. art. 2. ad 3. Med. de penit. tr. 2. q. 44. §. Sequitur ex dictis.* Nauarr. c. 9. n. 17. Coninch. *disp. 10. de penit. dub. 9. in fin. n. 86.* Bonac. *disp. 5. de penit. q. 5. sect. 3. p. 3. n. 10.* Ratio est: quia teneris inquirere de lege, cum leis legem latam esse. Item teneris remouere impedimentum executionis præcepti, si facile possis. Ergo teneris interrogare confessarium de lege penitentia, & media hæc interrogacione ignorantiam illius purgare; ob quam impotens es illam exequendi.

19. Quòd si confessarius penitentia iniuncta non recorderur, vel ipse inueniri non possit, censent Richar. in 4. *disp. 17. art. 2. quæst. 8. ad 2. S. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 19. §. 19.* Syluest. *verbo, Confessio. i. quæst. 3. v. 1. secundò.* Bonac. *disp. 5. de penit. quæst. 5. sect. 5. p. 3. num. 9. & 10.* te obligatum esse; iterum ea peccata fateri: tum (vt inquit Bonac.) vt integritati Sacramenti satisfacias, cui satisfacere nequaquam potes, nisi per penitentiam prioris executionem, vel nouam penitentiam in Sacramento susceptionem: tum vt obligationem à confessario iniunctam exequaris: quippe ea lege confessarius penitentiam iniungere videtur, vt si ob aliquam causam impotens sis illius exequendæ, subrogationem procures. Sed contrarium dicendum est cum Valq. *quæst. 94. art. 2. dub. 4. Suar. disp. 22. sect. 17. num. 5.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. in fin. num. 86.* Laymann. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quæst. 4. in fin. Ioann. Sanch. disp. 15. select. num. 11.* & aliis apud ipsos. Mouentur: quia ex nullo humano præcepto obligari potes ad peccata iterum fatenda, neque id confessarius præcepit: sed præcepit opus aliquod determinatum exequi, quod iam est impossibile. Ex diuino autem, vel naturali præcepto hæc obligatio in præsentia oritur: quippe hæc repetita confessio non est necessaria ad remissionem culpæ, cum iam per primam confessionem obrepta sit, neque est necessaria ad remissionem pœnæ pro culpa debita; cum aliis viis hæc remissio obtineri possit, neque ad integritatem prioris sacramenti, cum penitentia denuo iniuncta nequeat illius esse pars. Ergo ex nullo capite ad repetendam confessionem teneris.

20. Quinimò existimo cum Coninch. *disp. 10. dub. 12. in fine.* Layman. *dict. tract. 6. c. vlt. in fin. Ioan. Sanch. disp. 15. num. 11.* Bonac. *disp. 5. de penit. quæst. 5. sect. 3. p. 3. et in fine.* Filliuc. *tract. 7. cap. 4. num. 97.* te non esse obligatum, etiam ex consilio sacerdotis, ea opera subrogare, quæ plerumque in penitentiam designantur illis peccatis, quorum penitentia iniuncta oblitus es: quia si ea opera sunt diuersa ab iniunctis, pars sacramentalis esse non possunt, ac proinde loco penitentia sacramentalis subrogari nequeunt.

21. Quartò excusaris obtentione Indulgentia plenaria: hæc enim plene peccata remittit: ac obligatio exequendi penitentiam non tam est ob integritatem sacramenti, quam ob debitam vindictam, & satisfactionem pro commissis peccatis. Si igitur nihil restat satisfaciendum ex defectu finis, cessat præceptum de penitentia exhibenda. Atque ita docent Vinald. *de satisfact. tit. 9. num. 37.* Valen. *rom. 4. disp. 7. quæst. 20. p. 3.* Bonac. *disp. 5. de Sacram. quæst. 5. sect. 3. p. 4. numer. 7.* Ad hanc autem excusationem non est opus clara, & euidentis noticia, re indulgentiam esse consecutum: sufficit, si probabiliter coniectari possis, vt bene notauit Bonac. *d. p. 4. n. 10. in fine.*

Idem, quod dictum est de indulgentia consecutione dicendum est, si aliorum operum exercitio plenam pœnæ pro peccatis debita remissionem obtuleris, sicuti aduertit Bonac. *d. p. 4. n. 8.* quia est prorsus eadem ratio. Raro tamen, vel nunquam absque remissione id tibi constare potest. Quis enim agnoscat pœnam cuiuslibet peccato designatam: quia satisfactionem bonis operibus correspondentem, vt inde inferre probabiliter possit, plenam remissionem obtentam esse?

Supradicta intelligi debent de penitentia præcipue in satisfactionem iniuncta: at, cum plerumque omnes penitentia à confessario designata, non tam in satisfactionem peccatorum præteritorum, quam in futurorum mediælam designentur, & vt penitens bonis operibus assuescat, ideo raro vel nunquam ob Indulgentiarum consecutionem à penitentia iniunctis excusari potes, vt bene addunt, pluribus relatis, Henr. *l. 5. sum. cap. 22. n. 6.* Suar. *disp. 38. sect. 10. n. 10.* Reginald. *l. 7. n. 92. & 170.* Bonac. *disp. 5. de penit. q. 5. sect. 3. pun. 4. n. 10.*